

УКРАЇНА

Додаток І. Лист про наміри

4130/0/2-26 від 13.02.2026

Пані Крісталіні Георгієвій
Директорці-розпорядниці
Міжнародного валютного фонду
Вашингтон, Округ Колумбія, 20431
США

лютого 2026 року

Шановна пані Георгієва!

1. Незаконне і невинувачене вторгнення росії в нашу країну, п'ятий рік якого розпочнеться незабаром, продовжує спричиняти величезні людські, соціальні та економічні втрати. Атаки тривають, втрати серед цивільного населення залишаються великими, більше третини усього населення було переміщено, інфраструктура — зокрема газова та електроенергетична — продовжує зазнавати масштабних руйнувань, впливаючи на повсякденне життя та економічну діяльність. Попри ці труднощі наш народ продовжує демонструвати мужність, рішучість і стійкість у той час, як макроекономічну, фінансову та зовнішню стабільність було збережено. Наші високі результати виконання Програми, фінансованої в рамках Механізму розширеного фінансування (EFF) 2023, чітко продемонстрували нашу здатність впроваджувати здорову економічну політику, незважаючи на такі складні обставини. Програма разом із значними офіційними фінансовими запевненнями забезпечила критично важливий фінансовий пакет у розмірі 85,5 млрд дол. США за період вісьмох переглядів до червня 2025 року.

2. На тлі надзвичайно високої невизначеності та з огляду на те, що потреби України у фінансуванні дефіциту платіжного балансу тривають, звертаємось до МВФ з проханням про нову 48-місячну програму EFF від МВФ для підтримки наших пріоритетів економічної політики в обсязі, еквівалентному 5 935,3 мільйонів СПЗ (295 відсотків квоти), що відповідає приблизно 8,1 мільярда дол. США, із початковим траншем у 1 106,5 мільйонів СПЗ (55 відсотків квоти; приблизно 1,5 мільярдів дол. США). Схвалення програми МВФ разом із значними офіційними фінансовими запевненнями, забезпечило б критично важливий фінансовий пакет обсягом 136,5 мільярдів доларів США за базовим сценарієм на період дії програми. Для кожного траншу, призначеного для підтримки бюджету, буде підписано окрему угоду між Національним банком України та Міністерством фінансів для уточнення відповідальності за своєчасне обслуговування своїх фінансових зобов'язань перед МВФ. Цим листом ми також повідомляємо Раду директорів МВФ про наше рішення скасувати чинну програму EFF, яке набирає чинності з дати цього листа.

МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ ФОНД

3. Метою нашої нової програми за підтримки МВФ є подолання викликів, що виникають унаслідок зatoryжної війни, з одночасною підтримкою зовнішньої та фінансової стабільності; зрештою програма покликана відновити фіскальну та боргову стійкість і сприяти довгостроковому зростанню в контексті післявоєнної відбудови та нашого триваючого процесу вступу в Європейський Союз. Програма покликана вирішити наші проблеми платіжного балансу та відновити середньострокову зовнішню життєздатність як за базового, так і за песимістичного сценарію. Ми залишаємося відданими проведенню амбітних реформ та рішучій реалізації заходів політики. У Меморандумі про економічну та фінансову політику (МЕФП), що додається, детально викладено економічну програму, яку органи влади України реалізовуватимуть за підтримки МВФ та інших міжнародних партнерів.

4. Нова програма спиратиметься на успіхи програми EFF 2023 року та й надалі матиме прив'язку до нашого шляху до вступу в ЄС. Зберігаючи пріоритетність підтримки макроекономічної та фінансової стабільності, нова програма міститиме низку довготривалих заходів структурних реформ, спрямованих на мобілізацію внутрішніх доходів, детінізацію економіки та забезпечення однакових умов для всіх, боротьбу з корупцією, поліпшення корпоративного управління та прозорості державних підприємств, просування у напрямі лібералізації енергетичного сектору та підготовку фінансового сектору до мобілізації ресурсів для післявоєнної відбудови. Ми також зобов'язуємося забезпечити незалежність наших антикорупційних інституцій.

5. Наші міжнародні партнери запевнили нас у своїй подальшій підтримці, щоб допомогти забезпечити відновлення боргової стійкості та фінансування запропонованої програми у повному обсязі. Ми продовжуємо нашу комплексну стратегію реструктуризації боргу з метою відновлення боргової стійкості на випереджальній основі, відповідно до цілей програми та вимог режиму надзвичайно високої невизначеності (EHU) МВФ.

6. Моніторинг виконання програми здійснюватиметься за допомогою переглядів, які будуть проводитись на щоквартальній основі принаймні до закінчення надзвичайно високої невизначеності, базуватимуться на попередніх заходах, кількісних критеріях ефективності, індикативних цілях та структурних маяках, передбачених у МЕФП та технічному меморандумі про взаєморозуміння (ТМВ), що додаються. Крім того, ми зобов'язуємося: (i) не вводити та не посилювати будь-які валютні обмеження; (ii) не вводити та не посилювати обмеження імпорту з міркувань платіжного балансу; (iii) не вводити та не змінювати практику використання множинних обмінних курсів; та (iv) не укладати двосторонні платіжні угоди, що порушують статтю VIII Статей угоди. Усі ці показники й надалі залишатимуться постійними критеріями виконання в рамках цієї програми. Таких переглядів для оцінки ступеня виконання програми та узгодження будь-яких коригувальних заходів, необхідних для досягнення цілей програми, буде дев'ять. Перший перегляд програми буде завершено 1 червня 2026 року або пізніше, а другий перегляд 1 вересня 2026 року або пізніше.

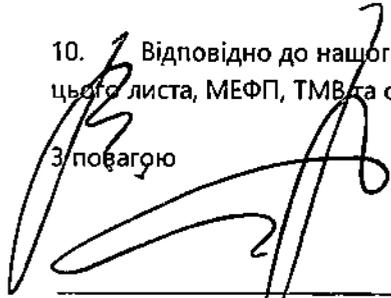
7. З початку війни з міркувань національної, а також міжнародної безпеки, ми проводимо низку заходів, які є валютними обмеженнями. Ми повідомили МВФ про ці заходи для узгодження відповідно до Рішення 144. За сприятливих умов і відповідно до Стратегії НБУ ми вже розпочали поступове скасування окремих валютних обмежень у консультаціях з фахівцями МВФ і продовжуватимемо цей процес у міру нормалізації обставин.

8. На наше переконання, заходи політики, викладені в МЕФП, що додається, є адекватними для досягнення цілей програми, як за базового, такі і за песимістичного сценарію. Беручи до уваги, що ці сценарії характеризуються надзвичайно високим рівнем невизначеності, ми налаштовані за потреби адаптувати нашу політику у разі зміни умов. Згідно з політикою МВФ щодо проведення консультацій, ми консультиватимемося з МВФ щодо вживання таких заходів, а також перед тим, як вносити будь-які зміни до заходів політики, передбачених МЕФП. Ми будемо утримуватися від будь-яких заходів політики, які не відповідають цілям програми та нашим зобов'язанням, викладеним у МЕФП.

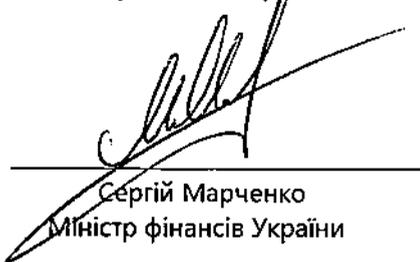
9. Ми надаватимемо фахівцям МВФ дані та інформацію, необхідні для моніторингу виконання програми, в тому числі шляхом дотримання вимог щодо надання даних, описаних у Технічному меморандумі про взаєморозуміння (ТМВ), що додається.

10. Відповідно до нашого прагнення до прозорості, ми погоджуємося на публікацію МВФ цього листа, МЕФП, ТМВ та супровідних документів Ради директорів.

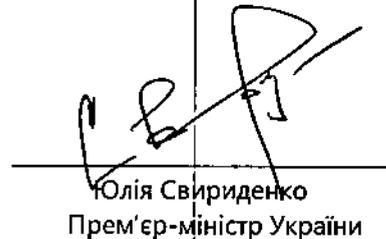
З повагою

Володимир Зеленський
Президент України

Сергій Марченко
Міністр фінансів України

Юлія Свириденко
Прем'єр-міністр України

Андрій Пишний
Голова Національного банку України

Додаток І. Меморандум про економічну та фінансову політику

I. Передумови, останні економічні події та прогнози

Контекст

- 1. Неспровоковане, незаконне і невинувачене вторгнення росії, п'ятий рік якого розпочнеться незабаром, продовжує завдавати серйозних людських та економічних збитків.** Кількість жертв серед цивільного населення та кількість переміщених осіб зростають, а пошкодження інфраструктури залишаються широкомасштабними, з огляду на нещодавні повітряні атаки, цілями яких стали енергетичні та інші критично важливі об'єкти. У 2025 році кількість запусків дронів зростає в п'ять разів порівняно з минулим роком, а в жовтні 2025 року посилюються удари по газовій та електроенергетичній інфраструктурі. На сході України тривають наземні бойові дії, і росія продовжує досягати обмежених успіхів за високої ціни. Гуманітарні втрати залишаються колосальними.
- 2. Незважаючи на ці виклики, нам вдалося зберегти макроекономічну та фінансову стабільність.** Інфляція знижується, резерви залишаються достатніми, а банківська система є стабільною. Однак дефіцит бюджету та поточного рахунку залишається високим, що зумовлено переважно значними витратами на оборону та безпеку для захисту нашої країни, а також критично важливими соціальними та гуманітарними витратами на підтримку переміщених осіб та відновлення основних послуг. Ці потреби, у поєднанні з тиском на доходи з боку економічних наслідків війни, вимагають значного зовнішнього та внутрішнього фінансування. Належне впровадження реформ та потужна підтримка міжнародних партнерів, зокрема ЄС та Групи семи, залишаються надзвичайно важливими. У цьому контексті ми особливо вдячні нашим донорам за їхню постійну підтримку та зобов'язання, які вони взяли на себе на період реалізації програми та після її завершення.
- 3. Офіційний початок переговорів про вступ до ЄС у 2024 році став історичною віхою, яка заклала основу для нашого шляху європейської інтеграції, стабільності та перспектив довгострокового зростання.** Наші політичні ініціативи, спрямовані на тісну співпрацю з МВФ та засновані на нашій стратегічній меті вступу до ЄС, стануть основою для нашого відновлення та довгострокового зростання. Реформи, спрямовані на вступ до ЄС, зміцнять нашу економіку та інституції шляхом створення умов для збільшення інвестицій та стійкого зростання. Наш статус як країни-кандидата на вступ до ЄС передбачає, що вибір регуляторного режиму, визначеного законодавством ЄС, окреслить рамки нашого процесу відновлення та відбудови. Поступова інтеграція до внутрішнього європейського ринку має збільшити обсяги торгівлі та стимулювати передачу технологій в українську економіку, сприяючи відновленню.

4. На цьому тлі ми визнаємо, що, незважаючи на вісім успішних переглядів та високі результати програми, нам потрібно більше часу для відновлення стійкості та зовнішньої життєздатності; отже, ми звертаємося до МВФ з проханням про 48-місячну розширену угоду в рамках механізму розширеного фінансування (EFF) для підтримки пріоритетів нашої економічної політики в найближчі роки на суму, еквівалентну 5 935,3 мільйонів СПЗ (295 відсотків квоти, приблизно 8,1 мільярда доларів США). Ця нова угода буде базуватися на досягненнях програми EFF 2023 року, яка допомогла стабілізувати економіку та активізувати зовнішнє фінансування, одночасно зміцнюючи стійкість до шоків, посилюючи фіскальну та боргову стійкість та поглиблюючи структурні реформи, що мають вирішальне значення для відновлення та вступу до ЄС, з розширеним горизонтом, що є надзвичайно важливим з огляду на тривалі наслідки війни та необхідність постійної підтримки для забезпечення відновлення та просування реформ, що виходять за межі попередньої програми.

Економічний прогноз

5. Збитки від триваючої війни росії створюють серйозні перешкоди, хоча ми очікуємо, що економічна стійкість 2025 року збережеться і в 2026 році.

- Реальний приріст ВВП у 2025 році зараз оцінюється на рівні 1,8-2,2, що нижче за торішній показник у 3,2%. Це уповільнення головним чином пов'язане з негативним впливом неодноразових атак росії на енергетичну інфраструктуру, а також з нижчими врожайами, незважаючи на загальну стійкість економіки. У перспективі прогнозується, що зростання залишатиметься загалом стабільним на рівні 1,8-2,5 у 2026 році, оскільки нормалізуються умови врожаю, негативний вплив атак на енергетичний та газовидобувний сектори зникне, а внутрішнє оборонне виробництво продовжить розширюватися.
- Хоча інфляція залишається високою через шоки пропозиції, в тому числі через постійний дефіцит робочої сили, з червня 2025 року вона мала тенденцію до зниження, і на кінець грудня інфляція сягала 8 відсотків (у річному вимірі). У перспективі ми очікуємо, що ця тенденція до зниження продовжиться.
- Дефіцит поточного рахунку без урахування грантів погіршився у 2025 році, за оцінками досягнувши 44,6 млрд доларів США, що перевищує показник 2024 року у 26,4 млрд доларів США. Ці зміни відображають вплив війни, оскільки постійні атаки на виробничі потужності обмежують експорт, а підвищені потреби національної оборони та енергетики стимулюють попит на імпорт. Оскільки очікується, що війна триватиме у 2026 році, дефіцит поточного рахунку без урахування грантів за прогнозами залишиться високим, загалом подібним до рівня 2025 року. Проте завдяки значним виплатам донорів наші міжнародні резерви до кінця 2025 року досягнули 57,3 млрд доларів США, а в 2026 році, за прогнозами, зростуть до 65,5 млрд доларів США.
- Курс гривні до долара був загалом стабільним протягом 2025 року, що відображало динаміку валютного ринку та наші валютні інтервенції. Натомість протягом цього періоду гривня знецінилася більш ніж на 13,5 відсотків щодо євро, що загалом відповідало

коливанням курсу долара щодо євро. Наші валютні інтервенції залишалися на рівні нижчому, ніж піковий у грудні 2024 року, але продовжують бути значними, зокрема для цілей посередництва між структурним валютним профіцитом державного сектору та структурним валютним дефіцитом приватного сектору. Спред між офіційним та готівковим курсами залишається невеликим.

- Оскільки війна продовжує негативно впливати на довіру, кредитування економіки, ймовірно, залишатиметься на низькому рівні. Проте ми продовжуємо підтримувати фінансову інклюзивність та її поглиблення, зокрема через ключові програми субсидованого кредитування, включаючи програму «5-7-9», спрямовану на малі та середні підприємства, та програму «ЄОселя» для підтримки іпотечного кредитування домогосподарств. Фінансові установи продовжують звітувати про стабільні прибутки, ліквідність залишається достатньою, валові непрацюючі кредити продовжують зменшуватися, а рівень дефолтів за кредитами наблизився до довоєнного рівня.

6. Економіка може відновитися швидше, особливо якщо реформи прискоряться, а справедлива і тривала мирна угода забезпечить швидке і стійке поліпшення ситуації з безпекою. У найближчій перспективі економічні показники можуть перевищити очікування, якщо ситуація з безпекою швидко покращиться, що призведе до значної зворотної міграції, швидкого відновлення енергетичної інфраструктури, поліпшення настроїв і надійного відновлення наших маршрутів постачання. У середньостроковій перспективі економічне зростання може прискоритися завдяки рішучому впровадженню структурних реформ, особливо тих, що стосуються інтеграції до ЄС та енергетичного сектору. Крім того, значні інвестиції, зокрема ті, що фінансуються за рахунок приватних інвестицій або офіційних надходжень від партнерів з розвитку в макрокритичних секторах, можуть дати потужний імпульс економічним результатам у середньостроковій перспективі.

7. І навпаки, ризики недовиконання прогнозу на тлі надзвичайно високої невизначеності можуть послабити економічні результати. Безпекова ситуація є джерелом найбільш значних ризиків. У найближчій перспективі атаки можуть бути ще більш руйнівними або частими, ніж очіувалося, особливо атаки на енергетичну інфраструктуру, також можуть бути значно перервані експортні транзитні маршрути. Якщо ці ризики реалізуються, це може вплинути на зростання в найближчій перспективі, інфляція може знову зрости, вже значний дефіцит бюджету та поточного рахунку може ще збільшитися, а тиск на платіжний баланс може посилитися, що негативно позначиться на накопиченні міжнародних резервів. У довгостроковій перспективі, якщо війна закінчиться без укладення мирної угоди, яка містила б надійні гарантії безпеки та/або передбачала б достатні ресурси для відбудови та оборони після війни, тоді відновлення економіки, повернення мігрантів та переселення внутрішньо переміщених осіб буде слабшим. Це призведе до зниження інвестицій, стійких диспропорцій на ринку праці та підвищення макроекономічної волатильності, а отже, до послаблення потенційного зростання в середньостроковій перспективі.

II. Макроекономічна та структурна політика на 2026–2029 роки

A. Огляд

8. Кінцевою метою нашої економічної програми, яка підтримується МВФ, є відновлення фіскальної та боргової стійкості, а також зовнішньої життєздатності, з одночасною підтримкою макроекономічної та фінансової стабільності. Наша економічна програма передбачає комплексний набір політик та реформ, спрямованих на подолання викликів, пов'язаних із війною, що триває, та одночасне просування реформ, необхідних для відновлення економіки та вступу до ЄС.

- Наразі нашу увагу зосереджено на підтримці макроекономічної, зовнішньої та фінансової стабільності, щоб зміцнити потенціал України на її шляху до перемоги. Ми впроваджуємо надійну бюджетну політику на 2026 рік, засновану на міцних засадах середньострокового бюджетування та майбутній Бюджетній декларації на 2027–2030 роки, на яку ми будемо спиратися при реалізації фіскальної політики та оцінці дефіциту фінансування. Монетарна та валютна політика спрямовані на підтримку цінової та зовнішньої стабільності, з керованою гнучкістю обмінного курсу для поглинання шоків, зменшення зовнішніх дисбалансів та підтримання достатніх резервів. Облікова ставка залишається жорсткою, щоб закріпити інфляційні очікування, і ми будемо обережними при подальшій лібералізації валютного ринку, керуючись нашою дорожньою картою, що базується на виконанні конкретних умов. Структурні реформи просуваються у сферах державних фінансів, фінансового сектору, корпоративного управління на державних підприємствах, боротьби з корупцією та енергетичного сектору. Ми впроваджуємо реформи ПДВ та ППП, посилюємо управління публічними інвестиціями та підвищуємо фіскальну прозорість.
- Незважаючи на війну, ми впевнені, що програма EFF забезпечує належну основу для відновлення зовнішньої життєздатності до 2029 року. Наша історія успішного виконання умов програми, відданість реформам та постійна підтримка зацікавлених сторін і міжнародних партнерів дадуть нам змогу долати нові виклики у міру того, як вони виникатимуть.
- Ми продовжимо спиратися на досягнутий суттєвий прогрес, а також починати зміщувати фокус на більш масштабні структурні реформи, спрямовані на закріплення макроекономічної стабільності та прискорення відбудови, щоб сприяти економічному зростанню і відновленню зовнішньої життєздатності в середньостроковій перспективі. Швидкий прогрес на шляху до вступу до ЄС залишається головним орієнтиром; з широким спектром заходів, яких ми зобов'язались вжити в рамках інструменту «Ukraine Facility» та процесу розширення ЄС.

9. Ми взяли до уваги аналіз фахівців МВФ щодо песимістичного сценарію, який ілюструє вплив погіршення безпекової ситуації, що триває протягом тривалого періоду, і будемо діяти рішуче, якщо ці потрясіння матеріалізуються. Ми також усвідомлюємо, що реалізація цих ризиків, ймовірно, вимагатиме ще більш значних внутрішніх зусиль країни, що спиратимуться на фінансові ресурси, вже надані нашими партнерами. У такому випадку ми будемо спиратися на наш досвід реагування на шоки за допомогою заходів політики в умовах повномасштабної війни. Зокрема, ми визначимо додаткові заходи для збільшення доходів (наприклад, підвищення основної ставки ПДВ, ¶14, перший підпункт), які можна швидко реалізувати, та/або заходи для економії видатків за рахунок підвищення ефективності або навіть більш жорсткого перегляду пріоритетів видатків, де це можливо. Ми також залишаємося готові збільшити випуск облігацій на внутрішньому ринку державних облігацій для фінансування тієї частини дефіциту, яку не можна покрити за рахунок пільгових зовнішніх джерел фінансування. Це дасть можливість швидко усунути дефіцит фінансування без шкоди для економічної та фінансової стабільності або боргової стійкості. В разі потреби для підтримки макроекономічної стабільності ми також готові використовувати наші золотовалютні резерви, коригувати нашу монетарну політику та калібрувати валютні обмеження.

10. Ми однаковою мірою зосереджені на заходах політики для досягнення високих і стійких темпів зростання, в тому числі за допомогою сценаріїв зростання, які мотивують пріоритети реформ, спрямованих на вступ до ЄС. Наше середньо- та довгострокове зростання буде залежати від каталізації інвестицій, підтримки притоку мігрантів, відновлення людського капіталу та створення сприятливого бізнес-середовища. Критичне значення матимуть ефективні механізми повоєнної відбудови, що передбачають використання офіційних ресурсів та стимулювання приватного капіталу, включаючи прямі іноземні інвестиції. Реалізація широкомасштабних заходів політики та реформ для вступу до ЄС та інтеграції в європейський внутрішній ринок вимагатиме від нас непохитної відданості протягом тривалого періоду. Для забезпечення вищого зростання продуктивності потрібна більш амбітна програма реформ і більш дієві кроки для створення однакових умов конкуренції та сприяння входженню на ринок і розвитку конкуренції. До них належать детінізація економіки, приватизація секторів, де переважає державний капітал, та реформування фінансового сектору.

В. Бюджетно-податкова політика

11. Ми забезпечимо, щоб фіскальна політика в рамках програми сприяла відновленню фіскальної та боргової стійкості. Ми прагнемо поступово скоротити дефіцит бюджету після закінчення війни, що відповідатиме цілям забезпечення боргової стійкості та досягненню цільових показників боргу в рамках програми (див. ¶40). Незважаючи на надзвичайно високу невизначеність, яка спостерігається зараз, ми вважаємо, що середньостроковий рівень первинного сальдо без урахування грантів у діапазоні 0,2–0,4 % ВВП відповідає відновленню стійкості. Щоб пройти шлях до цього середньострокового цільового показника дефіциту необхідно вжити заходів щодо видатків і надходжень:

- *Видатки.* Нашим головним пріоритетом залишається національна оборона, тому ми повинні продовжувати жорстко контролювати видатки, не пов'язані з обороною. Бюджетна декларація на 2027–2029 роки міститиме чітке бачення наших пріоритетів у сфері видатків протягом періоду дії програми. Для цього до квітня ми надамо фахівцям МВФ перший проєкт листа щодо бюджету до головних розпорядників бюджетних коштів, припущень та таблиці, в якій наведено верхні межі видатків загального фонду державного бюджету для кожного головного розпорядника бюджетних коштів. Цей лист, який стане основою для попередніх консультацій із фахівцями МВФ щодо Бюджетної декларації, вимагатиме від головних розпорядників бюджетних коштів визначити основні пріоритети витрат на середньостроковий період. Крім того, щоб забезпечити відповідність Бюджетної декларації програмі, ми проведемо консультації з фахівцями МВФ під час її підготовки до подання до парламенту в червні. Ми також переглянемо наші процедури прогнозування основних макроекономічних припущень, що лежать в основі Бюджетної декларації та майбутнього бюджету на 2027 рік, щоб забезпечити їх відповідність припущенням програми з МВФ щодо ключових макроекономічних змінних. Ми також оновимо макроекономічні засади, що лежать в основі бюджетів та бюджетних декларацій, відповідно до обставин та з метою сприяння обговоренню політики. Ми з'ясуємо, чи потрібні зміни в процедурах або нормативних актах для виконання цього зобов'язання.
- *Доходи.* Відновлення фінансової та боргової стійкості вимагатиме від нас закріплення результатів мобілізації доходів, яких ми змогли досягти під час війни, та забезпечення податкових надходжень, що відповідатимуть цілям досягнення середньострокової фіскальної траєкторії. На основі наших поточних планів витрат ми очікуємо, що співвідношення податків до ВВП на рівні вище 37,5 відсотків ВВП щороку в середньостроковій перспективі відповідає адекватним податковим зусиллям і сприятиме досягненню первинного сальдо без урахування грантів у зазначеному вище діапазоні. Щоб забезпечити достатні ресурси для наших потреб у сфері оборони та повоєнної відбудови, а також стабільний фіскальний баланс, ми приймемо закон про скасування кінцевого терміну дії 5-відсоткового військового збору (прийнятого у 2024 році).

12. Для досягнення цієї мети у 2025 році ми реалізували фіскальну політику, що відповідала другим змінам до бюджету, прийнятим в жовтні. Реалізація фіскальної політики залишалася складною через постійні шоки з боку видатків на оборону, незважаючи на наші зусилля щодо суворого контролю видатків, не пов'язаними з обороною, та забезпечення достатніх податкових надходжень, які перевищили цільові показники. Згідно з переглянутими даними, загальний дефіцит державного бюджету без урахування грантів (що вимірюється нижче ризику) досягнув 2 059 млрд грн (23,2 відсотки ВВП). Фінансування цього дуже великого дефіциту було можливе завдяки масштабній зовнішній підтримці донорів (у тому числі підтримці в рамках ініціативи Групи семи ERA з виділенням більшої частини фінансування на її початку) та випуску внутрішніх боргових зобов'язань.

13. Ми підготували бюджет на 2026 рік, щоб він узгоджувався з параметрами програми, та за погодженням з МВФ. З огляду на його критичне значення для успіху

програми, цей бюджет був затверджений як **попередній захід** цієї програми. Він відображає припущення щодо того, що війна триватиме протягом 2026 року, а також такі ключові пріоритети та наш намір реалізувати фіскальну політику, спрямовану на стабільність:

- Загальні видатки державного бюджету у 2026 році становитимуть 6 228 млрд грн (62,2 відсотки ВВП), причому найбільшу частину бюджетних коштів буде виділено на видатки на оборону. Ми включили більший резерв на непередбачені витрати, щоб забезпечити стійкість до потенційних шоків з боку видатків. Ми також обмежили додаткові видатки, не пов'язані з обороною, кількома обраними ініціативами, на суму, що складає близько 1 відсотка ВВП, для вирішення пріоритетних завдань у сфері демографії, охорони здоров'я та освіти. Ці ініціативи відповідають нашому зобов'язанню забезпечувати належний соціальний захист та контролюватимуться в рамках програми за допомогою **індикативного показника**.
- Ми рішуче налаштовані продовжувати прогрес у сфері мобілізації внутрішніх доходів. Загалом, доходи бюджету на 2026 рік прогнозуються приблизно на рівні 39 відсотків ВВП, що підкріплено новими заходами зі збільшення податкових надходжень (див. Т21). Наш прогрес у забезпеченні достатніх доходів буде й надалі контролюватися за допомогою показника мінімального рівня податкових надходжень, за винятком внесків на соціальне страхування (**кількісний критерій ефективності**).
- В цілому бюджет на 2026 рік передбачає загальний дефіцит державного бюджету без урахування грантів на бюджетну підтримку, у розмірі 1 927 млрд грн (19,3 відсотка ВВП; **індикативний показник**). Наш прогрес у реалізації фіскальної політики в рамках програми буде вимірюватися за допомогою первинного сальдо без урахування грантів (**кількісний критерій ефективності**).

14. Проте війна продовжує залишатися джерелом значних шоків бюджетно-податкової політики, і, за необхідності, ми вживатимемо таких заходів для зменшення ризиків виконання бюджету:

- Ми будемо переглядати категорії видатків лише після консультацій із фахівцями МВФ та після визначення нових джерел фінансування або компенсаційних фіскальних заходів. Ми як і раніше зберігаємо готовність підвищити податки у разі виникнення бюджетних шоків і вважаємо підвищення основної ставки ПДВ найбільш ефективним варіантом мобілізації ресурсів у випадку таких непередбачених обставин.
- Ми також прагнемо підвищення ефективності державних витрат, зокрема, шляхом аудиту витрат, щоб сприяти стримуванню ризиків для бюджету;
- Ми продовжуватимемо уникати будь-яких податкових субсидій, стимулів або інших адміністративних заходів, що розмивають базу оподаткування, і утримуватимемося від введення нових категорій платників податків в існуючі преференційні режими.

15. Відповідно до вимог законодавства та останніх реформ управління державними фінансами (УДФ), ми забезпечимо, щоб усі інвестиційні проєкти були пріоритетними та відібраними в рамках діючої системи управління публічними інвестиціями (УПІ), вписувалися в рамки середньострокового бюджетного планування та узгоджувались з метою відновлення бюджетної та боргової стійкості. З цією метою ми також ретельно оцінюватимемо структуру фінансування і шукатимемо фінансування на дуже пільгових умовах. Паралельно з цим ми також будемо просувати реформування інфраструктури фінансового ринку з метою мобілізації приватного фінансування для відновлення та відбудови (див. 154).

С. Стратегія фінансування

16. Ми працюємо із донорами, щоб забезпечити отримання своєчасних зовнішніх виплат, що відповідають нашим потребам у фінансуванні та досягненню цілей боргової стійкості, а також середньострокової зовнішньої життєздатності. Війна та пов'язані з нею витрати створюють великий дефіцит фінансування, який на 2026-2029 роки становить 136,5 млрд доларів США. Було визначено такі джерела фінансування:

- *Ми забезпечили тверді зобов'язання щодо фінансування на наступні 12 місяців програми, що підтримується МВФ:* Ми дуже вдячні за зобов'язання на період до лютого 2027 року від наших донорів. Наразі заявлена на період з 1 кварталу 2026 року по 4 квартал 2026 року сума складає 47,6 млрд доларів США у вигляді двосторонньої та багатосторонньої бюджетної підтримки, включаючи 10,6 млрд доларів США залишкових ресурсів в рамках ініціативи Групи семи ERA та кошти для підтримки, які зобов'язалися надати ЄС та інші партнери, у розмірі 36,9 млрд доларів. Своєчасне надходження передбачених сум буде життєво важливим для підтримання економічної та фінансової стабільності.
- *Ми маємо хороші перспективи залучення фінансування на решту періоду дії програми:* Наші міжнародні партнери запевнили нас у своїй подальшій підтримці і після першого кварталу 2027 року, що допоможе забезпечити фінансування програми у повному обсязі на весь період її дії.

Ми будемо обачно та прозоро здійснювати управління виплатами, що надходять в рамках ініціативи Групи семи ERA, шляхом: (i) включення їх до бюджету; (ii) відображення їх у казначейській звітності; (iii) перерахування фінансування для цілей бюджетної підтримки на єдиний казначейський рахунок; та (iv) уникнення розподілу ресурсів за цільовим призначенням, до спеціальних фондів або перерахування коштів на інші рахунки, крім єдиного рахунку казначейства, без попередньої згоди країни-донора.

17. Внутрішній ринок державних облігацій залишатиметься важливим джерелом фінансування бюджету. У другій половині 2025 року ми збільшили випуск ОВДП, щоб забезпечити належне фінансування дефіциту та збільшити буфери грошових коштів. Роловер ОВДП у 2025 році склав приблизно 113 відсотків. Ми розробили календар випуску облігацій на 2026 рік, який відповідає програмі, і готові збільшити обсяги випуску, якщо відбудуться шоки витрат, зокрема пов'язані з обороною. Ця стратегія допоможе забезпечити стійкість виконання

бюджету, уникнути прострочення заборгованості та емісійного фінансування, а також зберегти стабільність в обох макросценаріях програми. Ми продовжимо взаємодіяти з внутрішнім ринком, щоб забезпечити можливість необхідного збільшення обсягів випуску облігацій внутрішньої позики. Бенчмарк-облігації, які банки можуть використовувати для виконання резервних вимог, також підтримують ці зусилля; за 2025 рік їх було випущено на суму 138 млрд грн.

18. Ми продовжуємо реалізовувати плани щодо вдосконалення управління державним боргом, казначейськими зобов'язаннями та ліквідністю.

- Ми затвердили Середньострокову стратегію управління державним боргом на 2026-2028 роки. Цей документ містить аналіз структури нашого боргу, факторів ризику, цілей управління боргом та стратегії випуску облігацій.
- Ми також зобов'язуємося посилити нашу спроможність з управління боргом, у тому числі шляхом збільшення штату та проведення тренінгів. Ми продовжимо підтримувати розвиток внутрішнього ринку державних боргових зобов'язань, в тому числі за допомогою середньострокових зусиль, спрямованих на підтримку привабливості інструментів, випущених на місцевому ринку, та диверсифікацію кола інвесторів (включаючи шляхом вдосконалення транскордонних переказів). Крім того, наші зусилля повинні сприяти у середньостроковій перспективі доступу до міжнародних ринків капіталу, що узгоджуватиметься із цілями забезпечення прийнятності рівня боргу, а відтак дозволить ринку облігацій відігравати активну роль у відбудові.

D. Фіскальні структурні реформи

19. Ми продовжуємо реалізацію нашої програми структурних реформ у фіскальній сфері, спрямованих на підтримку наших цілей розвитку та шляху вступу до ЄС. У нашому прагненні сприяти сталому зростанню, поліпшити бізнес-клімат та вирішити питання тіньової економіки ми зосередимося на таких напрямках: (i) підвищення надходжень для задоволення потреб у коштах для відбудови та фінансування соціальних видатків, керуючись про цьому метою підвищення ефективності, справедливості і простоти податкової системи, через застосування розробленої нами Національної стратегії доходів (НСД); (ii) забезпечення фіскальної стійкості та передбачуваності бюджетної політики шляхом зміцнення системи середньострокового бюджетування; (iii) покращення нашої системи управління публічними інвестиціями та державними фінансами; (iii) реформування та зміцнення пенсійної системи та системи соціального захисту; (iv) посилення фіскальної прозорості та управління фіскальними ризиками; та (v) підвищення фіскальної прозорості та управління фіскальними ризиками.

Мобілізація надходжень

20. Нашою стратегічною метою в рамках НСД є збільшення надходжень шляхом усунення можливостей для ухилення від сплати податків, сприяння зростанню, поліпшення дотримання вимог та боротьби з тіньовою економікою. НСД має на меті створення справедливого та конкурентного податкового середовища, що генеруватиме надходження на рівні, достатньому для досягнення наших повоєнних цілей розвитку, забезпечуючи при цьому фіскальну та боргову стійкість, а також відповідність стандартам ЄС. Ми продовжуватимемо ретельно стежити за прогресом у реалізації НСД та звітуватимемо про нього. Для відображення прогресу реформ та забезпечення підзвітності в рамках комплексної, прозорої та уніфікованої системи звітності ми публікуватимемо щороку в березні комплексний звіт про стан справ.

21. Найближчі податкові реформи в рамках програми мають за мету розширити базу оподаткування та зробити податкову систему такою, що більше сприятиме економічному зростанню, дотриманню податкового законодавства та виходу з тіні. З цією метою Верховна Рада прийме пакет податкових заходів (**структурний маяк, кінець березня 2026 року**), до якого увійдуть:

- Оподаткування доходів, отриманих на цифрових платформах;
- Усунення звільнення від оподаткування імпорту поштових відправлень невеликої вартості;
- Скасування звільнення від ПДВ для спрощених режимів оподаткування шляхом запровадження з 1 січня 2027 року обов'язкової реєстрації як платника ПДВ платників податків, що користуються спрощеною системою оподаткування, з оборотом, що перевищує загальну граничну суму реєстрації платників ПДВ. Цю граничну суму буде помірно збільшено, але вона не перевищуватиме 4 млн грн.

22. Ми будемо вживати додаткових заходів для посилення ПДВ:

- Ми видали наказ, підготовлений Міністерством економіки, спрямований на створення однакових умов участі у тендерах на державні закупівлі для платників ПДВ (**попередній захід**). Цей захід не обмежуватиме доступ до системи закупівель суб'єктів господарювання, які не є платниками ПДВ.
- Протягом 2026 року за підтримки технічної допомоги з боку МВФ ми (i) визначимо підхід до застосування методології МВФ аналізу розривів в адмініструванні доходів (RA-GAP) до України та (ii) проведемо аналіз політики в сфері ПДВ. У 2027 році ми проведемо кількісний аналіз розриву у сплаті ПДВ, використовуючи вищезазначений підхід, адаптований до умов України. Такий аналіз братиме до уваги будь-які обмеження, введені під час дії воєнного стану, якщо такі є.

23. Ми усунемо можливості зловживання спрощеною системою оподаткування (ССО) для цілей ухилення від сплати податку на прибуток. Зокрема, ми (i) подамо до Верховної Ради законопроект щодо внесення змін до визначення поняття «зайнятість» у Трудовому кодексі (**попередній захід**) відповідно до належної міжнародної практики, щоб зменшити приховану зайнятість; (ii) посилимо контроль за дотриманням цього визначення з боку інспекторів праці; (iii) застосовуватимемо нові правила зайнятості, щоб запобігти ухиленню від сплати податків на доходів фізичних осіб, за рахунок прихованої зайнятості; та (iv) у 2026 році подамо до парламенту зміни до Податкового кодексу, щоб виключити з другої групи платників за спрощеною системою оподаткування певні види діяльності, які характеризуються високим ризиком приховування трудових відносин (зокрема послуги, включаючи IT-послуги, консультаційні послуги в галузі бухгалтерського обліку та аудиту, маркетингу, інженерії та права), та запровадимо підвищені диференційовані ставки для таких видів діяльності для третьої групи платників податків. Крім того, цифровізація та краща інтеграція даних, зокрема через нашу нову систему «Обрій», допоможуть вирішити проблему неофіційного працевлаштування.

24. Ми розробимо законодавство, щоб зробити спрощену систему оподаткування більш адресною та обмежити зловживання нею. За технічної допомоги МВФ до кінця 2026 року ми подамо до Верховної Ради законопроекти, спрямовані на (i) обмеження практики штучного розділення компаній з метою утримання їхніх доходів нижче порогів, що дають право на застосування пільгових режимів оподаткування, та (ii) обмеження можливості для підприємств повернутися до використання ССО після переходу на загальну систему оподаткування.

25. В рамках програми ми усунемо кілька основних прогалин у оподаткуванні прибутку підприємств (ППП). Зокрема, за технічної допомоги МВФ ми:

- Подамо до парламенту законопроекти про внесення змін до Податкового кодексу (**структурний маяк, кінець червня 2026 року**) з метою:
  - (i) узгодження правил трансфертного ціноутворення зі стандартами ОЕСР, поширення їх дії на внутрішні операції та введення обов'язкового дотримання принципу ринкових умов для всіх підприємств;
  - (ii) впровадження вимог Директив ЄС щодо протидії ухиленню від оподаткування (ATAD), які на цей час частково імплементовані в законодавство України, а саме статті 4 (обмеження вирахування відсотків). Цей законопроект також передбачатиме скасування податкових пільг для доходів іноземних компаній, місце фактичного управління яких розташоване в Україні.
- До кінця вересня 2026 року ми:
  - (i) розробимо та подамо до Верховної Ради законопроект щодо імплементації статті 5 (оподаткування приросту капіталу при виведенні активів), статті 6 (загальне правило

протидії ухиленню від сплати податків, GAAR) та статей 9, 9a, 9b (гібридні розбіжності) ATAD. Цей законопроект також встановлюватиме обмеження на віднесення у зменшення об'єкту оподаткування податком на прибуток підприємств витрат, що не мають обґрунтованої економічної причини (ділової мети), та усуне інші прогалини та недоліки в законодавстві, які можуть вплинути на ефективне застосування правил ATAD;

(ii) проведемо оцінку адекватності та ефективності правил ATAD, які вже частково імплементовані в українське законодавство, зокрема статей 7 та 8 (правило щодо контрольованої іноземної компанії), з метою виявлення недоліків у чинних положеннях та вибору оптимальних податкових правил і їх адміністрування, а також подамо до парламенту законопроект, що передбачатиме імплементацию цих податкових правил.

- У контексті комплексної реформи (див. ¶154) інститутів спільного інвестування (ICI) до кінця 2026 року ми подамо до парламенту законопроект, спрямований на мінімізацію прямих і непрямих втрат податкових надходжень до бюджету від режиму преференційного оподаткування ICI, а також на забезпечення нейтрального підходу до інвестицій/інвесторів.

26. Ми будемо продовжувати просувати низку додаткових податкових реформ в рамках НСД. Ми (i) розробимо комплексний пакет заходів на післявоєнний період для реформування оподаткування викидів вуглецю; (ii) проведемо аналіз та оцінку оподаткування видобувних галузей; та (iii) визначимо принципи оподаткування віртуальних активів, що узгоджуватимуться з стандартами ЄС, зокрема у тому, що стосується обміну інформацією та ініціатив Глобального форуму ОЕСР. Робота в деяких з цих сфер вже розпочалася і буде підтримуватися за допомогою технічної допомоги МВФ та інших партнерів з розвитку.

27. Ми продовжимо наші поточні зусилля з кількісної оцінки та розкриття податкових пільг. Ми будемо поетапно впроваджувати нову методологію оцінки податкових пільг і поступово застосовувати її до всіх відповідних питань, спочатку до найбільш значущих податкових видатків, що призведе до регулярного циклу оцінювання всіх аспектів протягом кількох років. Ми проведемо комплексну оцінку податкових видатків за цими основними податками для публікації разом із бюджетною документацією на 2027 рік, а також будемо здійснювати регулярні розрахунки витрат на податкові видатки. Після застосування відповідних заходів щодо забезпечення конфіденційності Державна податкова служба (ДПС) підтримає ці зусилля, надавши Мінфіну доступ до вичерпних даних. Крім того, Мінфін буде консультуватися з фахівцями МВФ щодо методології оцінки впливу будь-яких нових пропозицій щодо оподаткування.

28. Для успішної реалізації НСД необхідні надійні ІТ-процеси. Мінфін відповідно до НСД розробив оновлену ІТ-стратегію для Системи управління державними фінансами. Основний підхід, викладений в ІТ-стратегії, полягає в консолідації на рівні Мінфіну ІТ-систем ДПС та Державної митної служби (ДМС) та забезпеченні управління цими ІТ-системами незалежним адміністратором (OPF) із використанням хмарних технологій. Стратегія передбачає

поступовий перехід до нового рівня орієнтованих на послуги систем, зокрема у ДПС та ДМС, з метою забезпечення доступності послуг онлайн. Операційний план впровадження реформи був затверджений у вересні 2025 року:

- Ми забезпечимо, щоб у 2026 році OPF мав необхідні ресурси для посилення свого потенціалу, зокрема для найму необхідних додаткових ІТ-фахівців із конкурентоспроможною заробітною платою.
- Першим заходом на найближчу перспективу, відповідно до кроку 1 оперативного плану, буде призначення OPF менеджером тих ІТ-систем, компоненти яких будуть використовуватися для розробки нових митних ІТ-систем, сумісних з ІТ-системами ЄС (до кінця лютого 2026 року). Ця робота у тому числі включає документування ІТ-систем на митниці та відповідних прав інтелектуальної власності.
- Важливим етапом у 2026 році буде розробка централізованого сховища даних (**структурний маяк, кінець грудня 2026 року**), включно з розробкою надійної політики доступу до даних.

29. Найближчим часом зусилля з реформування у ДПС зосереджуватимуться на подальшій розбудові довіри громадськості до ДПС, покращенні послуг для платників податків, підвищенні ефективності шляхом цифровізації, розробці сучасних та автоматизованих практик управління комплаєнс-ризиками та посиленні ефективності податкових перевірок:

- Опитування щодо витрат на дотримання податкового законодавства у 2024 році показує необхідність зменшення витрат підприємств на дотримання податкового законодавства, зокрема шляхом поліпшення послуг для платників податків та вирішення проблем з ефективністю роботи електронного податкового органу.
- Респонденти опитування також демонструють досі порівняно низький рівень віри у справедливість ДПС. Окрім запровадження повністю автоматизованого ризик-орієнтованого підходу до адміністрування податків (див. нижче), ми прагнемо більш ефективно обмежити можливість платників податків вести неформальні переговори з працівниками ДПС.
- Для вдосконалення нашого ризик-орієнтованого підходу до податкового адміністрування, ми розробили методологічний документ для впровадження автоматизованої системи управління податковими ризиками. Ми прийняли Загальний план покращення комплаєнсу як комплексний документ, що охоплюватиме виявлення, оцінювання та мінімізацію ризиків за основними видами податкових ризиків. Ми розпочали дворічний пілотний проєкт (який закінчиться 31 липня 2026 року) щодо впровадження автоматизованої системи управління ризиками. До кінця серпня 2026 року ДПС підготує інформацію про результати використання автоматизованої системи управління ризиками (CRM). На основі цієї інформації ми потім (до кінця 2026 року) підготуємо та подамо до КМУ звіт про уроки,

винесені з пілотного проєкту, та, за необхідності, пропозиції щодо внесення змін до законодавства.

- До червня 2027 року після ефективного впровадження автоматизованої системи управління ризиками (CRM) ми введемо в дію зміни до Податкового кодексу, щоб усунути обмеження, які знижують ефективність ДПС та негативно впливають на дотримання податкового законодавства, зокрема (i) вимогу до ДПС оприлюднювати свої алгоритми оцінки ризиків; (ii) вимогу довести недотримання вимог перед проведенням податкових перевірок; (iii) встановлений законом 30-денний термін для завершення перевірки; (iv) вимогу попередньо оголошувати про податкові перевірки через щорічний перелік; (v) неможливість стягувати податкову заборгованість до підтвердження судом, навіть у випадках, коли заборгованість була самостійно заявлена платником податків.
- Ініціативи з цифровізації включають (i) впровадження системи відстеження та контролю для адміністрування акцизного податку до 1 листопада 2026 року; (ii) програму електронного аудиту для автоматичної перевірки відповідності податкових декларацій даним SAF-T та іншим даним, яка була уведена в роботу з кінця грудня 2025 року; (iii) IT-рішення для більш ефективного стягнення податкової заборгованості, яка підлягає стягненню і не оскаржується (або вичерпала процес оскарження), який був повністю впроваджений в усіх регіонах у 2025 році.
- За підтримки технічної допомоги МВФ ми аналізуємо практику інших країн щодо надання податковим органам доступу до даних про банківські рахунки платників податків. Надання такого доступу в Україні вимагатиме перегляду Міністерством фінансів у співпраці з НБУ та за технічної допомоги МВФ та інших міжнародних партнерів, з урахуванням найкращих міжнародних практик та вимог директив ЄС, зокрема конкретного питання можливого розширення підстав для позасудового доступу податкових органів до інформації про обсяги коштів, що надходять на банківські рахунки платників податків у рамках оподатковуваних операцій.

30. Ми залишаємося відданими імплементації змін до Митного кодексу, що набули чинності у 2024 році, включаючи ключові реформи в управлінні. Комісія з відбору нового керівника митниці була сформована у вересні 2025 року і розпочала свою роботу. Ми очікуємо, що до кінця березня 2026 року (**структурний маяк, кінець березня 2026 року**) буде призначено нового постійного керівника митниці. Ми також встановимо ключові показники ефективності (КПЕ) для керівника митниці (до кінця лютого 2026 року) у консультаціях з фахівцями МВФ. Ці КПЕ збалансують ефективність збору доходів з іншими цілями, такими як сприяння торгівлі, належне врядування та прогрес реформ. Мінфін продовжить здійснювати нагляд за відбором, оцінкою ефективності діяльності на основі ключових показників ефективності та настановами щодо політик для керівника ДМС, забезпечуючи прозорість та підзвітність, за одночасного збереження операційної незалежності ДМС. Будь-які вакансії керівників регіональних митних служб будуть заповнюватись якомога швидше.

31. Бюро економічної безпеки України (БЕБ) відіграватиме ключову роль у боротьбі з податковим та митним шахрайством. У 2025 році було призначено нового керівника БЕБ. Новий керівник БЕБ згодом затвердив процедури атестації персоналу та сформував атестаційну комісію, що є важливим кроком у процедурі перевірки всього персоналу БЕБ. Атестація керівників підрозділів та територіальних управлінь і їхніх заступників буде пріоритетною задачею. Ми збільшили бюджет БЕБ, і це, разом із полегшенням доступу до необхідних економічних даних, у тому числі від податкових та митних органів, допоможе підвищити ефективність БЕБ. БЕБ також буде використовувати механізм протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (ПВК/ФТ) для підтримки зусиль з виявлення ухилення від сплати податків та контрабанди товарів у великих обсягах за допомогою інструментів фінансової розвідки, у координації з відповідними органами.

Управління державними фінансами

32. Ми продовжимо поточні реформи з метою встановлення Бюджетної декларації як ключового оперативного інструменту середньострокового планування фіскальної політики. За підтримки технічної допомоги МВФ, Бюджетна декларація на 2026-28 роки, опублікована в середині 2025 року, продемонструвала методологічні вдосконалення порівняно з попереднім роком, зокрема завдяки включенню планових показників на середньостроковий період для всіх підсекторів загального державного управління. У 2025 році Мінфін розрахував базові видатки на рівні державного бюджету відповідно до затвердженої методології та надав вказівки головним розпорядникам бюджетних коштів щодо підготовки інформації та виконання розрахунків із врахуванням базового сценарію видатків за «поточної політики». У процесі розробки нашої Бюджетної декларації на 2027–2029 роки ми прагнемо ще більше вдосконалити середньострокове планування, зокрема за рахунок:

- впровадження оцінки базових видатків як елементу системи планування для головних розпорядників бюджетних коштів з метою узгодження базових видатків Мінфіну та головних розпорядників бюджетних коштів і забезпечення більш надійного планування;
- сценарію «поточної політики» з прогнозами доходів і видатків за незмінної політики (тобто відповідно до чинного законодавства). Цей сценарій також дозволить кількісно оцінити розрив – або фіскальний простір – між дефіцитом за поточної політики та дефіцитом, що відповідає фіскальним цілям уряду, узгодженим із фахівцями МВФ.
- сценарію активної політики для визначення впливу будь-яких нових політик, включаючи заходи для досягнення фіскальних цілей уряду;
- оцінок виплат, необхідних для компенсації державним підприємствам їхніх накопичених витрат на квазіфіскальну діяльність з початку війни. Він також включатиме реалістичні оцінки коштів, необхідних для виконання судових рішень про ретроактивні виплати пенсій.
- розширеної звітності про фіскальні ризики (див. ¶34).

33. Ми покращимо узгодженість фінансового планування державних підприємств з процесами формування річного бюджету. За допомогою технічної допомоги від МВФ ми проаналізуємо досвід першого циклу фінансового планування державних підприємств та визначимо заходи для покращення узгодженості між фінансовим плануванням державних підприємств та процесами формування річного бюджету.

34. Ми продовжимо посилювати управління фіскальними ризиками. Зокрема:

- Для посилення зв'язку між оцінкою фіскальних ризиків та передбачуваністю державних видатків, за технічної допомоги МВФ, ми оновимо методологічні рекомендації (за участі Мінекономіки та інших профільних міністерств у відповідних сферах відповідальності) для оцінки фіскальних ризиків у ключових сферах видатків та умовних зобов'язань, включаючи публічні інвестиції (зокрема ДПП), гарантії, місцеві органи влади та державні підприємства до кінця 2026 року. Завдяки більш тісній інтеграції цих оцінок на ранніх етапах бюджетного циклу, аналіз фіскальних ризиків може сприяти прийняттю більш обґрунтованих бюджетних та фіскальних рішень.
- Ми значно покращили аналіз фіскальних ризиків та звітність і залишаємося відданими подальшому вдосконаленню. За технічної допомоги МВ ми покращимо звітність щодо фіскальних ризиків, наприклад, шляхом включення до неї прогнозів фіскальних змінних (дефіцит, борг) за певних шоків сценаріїв, починаючи з Бюджетної декларації на 2027–2029 роки та ЗФР, а також покращимо звітність щодо фіскальних ризиків ДПП у ЗФР.
- Ми будемо впроваджувати функцію Мінфіну щодо фінансового нагляду та управління фіскальними ризиками ДП в систему управління ДП та узгодимо її з підзаконними актами. Ми вдосконалюватимемо ідентифікацію, аналіз та звітність щодо зобов'язання з надання публічних послуг (ПСО) та квазіфіскальної діяльності з метою поліпшення управління ними, їх прозорості, підзвітності та обмеження фіскальних ризиків (див. також ¶69).
- Ми утримаємося від введення нових ПСО і будемо вводити нові лише після попередніх консультацій із співробітниками МВФ щодо їх належного оформлення, включаючи окремий та прозорий облік зобов'язань ПСО відповідно до найкращих міжнародних практик.
- Кабінет міністрів затвердив положення про фінансові показники у серпні 2024 року (№984), які узгоджуються з контролюючою роллю Мінфіну з метою обмеження квазіфіскальних ризиків та забезпечення боргової стійкості. У разі необхідності, ми переглянемо фінансові показники не пізніше початку 2027 року перед наступним сезоном фінансового планування ДП у 2028 році, і ми будемо вносити будь-які зміни до фінансових показників через постанову КМУ.

35. Ми посилимо інституційну незалежність та ефективність ключових аудиторських інституцій з метою забезпечення використання державних коштів за їхнім цільовим призначенням, а також запобігання та виявлення будь-яких зловживань. У

грудні 2024 року були прийняті законодавчі зміни, спрямовані на зміцнення незалежності та фінансової автономії Рахункової палати України та розширення її повноважень з нагляду відповідно до міжнародних стандартів. Ми створимо Консультативну групу експертів, завданням якої буде перевірка кандидатів на посади у правлінні Рахункової палати та призначення шести членів правління до кінця квітня 2026 року. До кінця грудня 2026 року усіх членів правління Рахункової палати буде призначено з числа перевірених кандидатів відповідно до змін, внесених у 2024 році (**структурний маяк, кінець грудня 2026 року**).

Управління публічними інвестиціями

36. План заходів з реалізації Дорожньої карти реформування системи управління публічними інвестиціями (УПІ) на 2024–2028 роки визначає Мінфін як орган, що контролює всі етапи УПІ. Ми вдосконалюємо систему УПІ шляхом поліпшення (i) стратегічного планування відповідно до Концепції національної системи стратегічного планування, яка була прийнята в серпні 2025 року; (ii) інтеграції публічних інвестицій у середньострокове бюджетне планування, (iii) процедур підготовки, оцінки, відбору та реалізації проєктів, (iv) інституційної спроможності та (v) моніторингу та оцінки реалізації. Наші реформи УПІ, де провідну роль відіграватиме щорічний процес формування єдиного проєктного портфеля (ЄПП), відповідатимуть принципам бюджетної єдності, узгодженості та передбачуваності, а також посилять координацію між Мінфіном, Мінекономіки, Мінрозвитку та іншими профільними міністерствами, які залишаються відповідальними за виконання проєктів. Спираючись на наші досягнення у 2024–2025 роках, ми продовжимо реалізацію Плану заходів:

- З метою покращення узгодженості розподілу ресурсів зі стратегічними пріоритетами ми запровадимо до кінця березня 2026 року (i) засади політики (нормативно-правові акти та методологічні рекомендації) для підготовки секторальних стратегій відповідно до нових підходів до управління публічними інвестиціями та (ii) план дій із чітко визначеними термінами для оновлення секторальних стратегій. Засади політики включатимуть підходи до синхронізації галузевих стратегій із Державною стратегією регіонального розвитку, визначення ключових пріоритетів та показників — відповідно до лімітів видатків, що узгоджуються із загальним обсягом доступних ресурсів для нових проєктів — які визначатимуть пріоритетність сфер публічних інвестицій. План дій, розрахований до грудня 2026 року, включатиме основні механізми координації, терміни, відповідальні органи та необхідні ресурси (включаючи координацію міжнародної технічної допомоги та іншої допомоги з розвитку спроможностей та фінансової допомоги для підтримки всіх ключових галузевих міністерств). Ми імплементуємо план дій та ухвалимо галузеві стратегії відповідно до засад політики (а також галузеві настанови щодо підготовки та визначення пріоритетності проєктів публічних інвестицій) до кінця грудня 2026 року.
- До кінця березня 2026 року ми ухвалимо зміни до законодавства для покращення інтеграції УПІ у середньострокове бюджетне планування та управління фіскальними ризиками, що охоплюють: (i) використання та облік багаторічних бюджетних зобов'язань та умовних зобов'язань за державними інвестиційними проєктами; (ii) визначення умовних

зобов'язань, які можуть виникнути в результаті ДПП; (iii) управління фіскальними ризиками, пов'язаними з публічними інвестиціями, та їхнє розкриття; та (iv) складання бюджетів на публічні інвестиції на місцевому рівні.

- До кінця серпня 2026 року Рада зі стратегічних інвестицій затвердить оновлення Єдиного проєктного портфеля для Бюджету на 2027 рік. Тільки проєкти, підготовлені та оцінені з використанням методологій УПІ, будуть мати право на включення до ЄПП та фінансування в рамках бюджету на 2027 рік.

Пенсії та соціальні видатки

37. Ми готуємо зміни до пенсійної системи та механізмів підтримки вразливих верств населення:

- **Пенсії.** За підтримки МВФ та Світового банку ми розробляємо комплексну пенсійну реформу, що охоплює всі складові цієї системи. Реформа буде спрямована на поліпшення адекватності та фінансової стійкості, зміцнення принципу внеску та вирішення проблеми бідності серед людей похилого віку за допомогою більш прозорого та справедливого дизайну. Наша пропозиція щодо реформи до КМУ включатиме аналіз довгострокових фіскальних наслідків, підготовлений у консультаціях із фахівцями МВФ. Ми забезпечимо – за допомогою компенсаційних заходів щодо доходів або видатків, якщо це буде необхідно – щоб реформа не призвела до збільшення дефіциту сектору загального державного управління в середньостроковій перспективі. Крім того, ми будемо утримуватися від: (i) запровадження нових спеціальних пенсій або пільг; (ii) прийняття будь-якого нового законодавства, яке призведе до виникнення додаткових умовних зобов'язань, пов'язаних з пенсійним забезпеченням, не забезпечених фінансовими ресурсами; та (iii) прийняття змін, які будуть призводити до зменшення законодавчо визначеного пенсійного віку. У найближчій перспективі ми вживатимемо заходів щодо обмеження розміру додаткових виплат окремим категоріям пенсіонерів понад накопичувальну частину їхньої пенсії. Ми також запропонуємо уніфікований підхід до щорічного підвищення всіх пенсій, призначених у пенсійній системі, виключно через механізм індексації. Зокрема, ми подамо до Верховної Ради законопроект про припинення практики прив'язки щорічного підвищення деяких спеціальних пенсій до зростання заробітної плати.
- **Виплати у зв'язку з непрацездатністю.** Ми запровадимо нові підходи до підтримки людей з вадами здоров'я, в тому числі людей з інвалідністю. Для забезпечення всебічної та більш адресної підтримки ми готуємо законодавство щодо створення нового механізму оцінки індивідуальних функціональних можливостей, узгодженого з Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Такий підхід дозволить базувати соціальні виплати та реабілітаційні заходи на оцінці можливостей функціонування людини у повсякденному житті, тоді як нинішній підхід базується виключно на медичному діагнозі. Нова модель підвищить справедливість, прозорість та ефективність розподілу допомоги, пов'язаної з інвалідністю, а також сприятиме реабілітації та інтеграції людей з інвалідністю на ринку праці.

- **Механізми підтримки вразливих категорій населення.** Ми працюємо над подальшим посиленням адресності та перевірки доходів при наданні пільг вразливим верствам населення. За підтримки Світового банку, в тому числі через програмну позику, ми працюємо над законопроєктами щодо консолідації різних видів соціальних виплат. Зокрема, ми вивчаємо можливості інтеграції різних програм соціальної допомоги в єдиний уніфікований пакет на основі індивідуальних потреб незалежно від статусу отримувача (наприклад, ВПО або не-ВПО). У цьому контексті ми також підвищили поріг доходу для отримання права на участь у програмі гарантованого мінімального доходу.
- **Соціальні стандарти.** Ми вживаємо заходів для відновлення ролі прожиткового мінімуму як справжнього соціального стандарту. Ми приймемо законодавство для усунення прив'язки до прожиткового мінімуму при технічних розрахунках заробітної плати в державному секторі, штрафів та інших адміністративних показників. Паралельно ми розробляємо нову структурну методологію розрахунку прожиткового мінімуму та його складових відповідно до підходів ЄС. Ми також переглянемо поточні зв'язки програм соціальної допомоги з прожитковим мінімумом, щоб забезпечити відповідність у частині фінансової стійкості.

Е. Стратегія зовнішнього боргу

38. Наші зусилля з відновлення боргової стійкості на довгострокову перспективу, як і раніше, керуються стратегією, оприлюдненою в березні 2023 року. Обмін єврооблігацій у серпні 2024 року став важливим кроком вперед у цьому процесі. Крім того, нещодавно ми завершили обмін непогашених ВВП-варантів на нову серію єврооблігацій. Однак, вирішення питання з рештою зовнішнього комерційного боргу в рамках периметру реструктуризації залишається необхідним для того, щоб допомогти закрити розриви у фінансуванні протягом періоду дії програми, зменшити валові потреби у фінансуванні до керованого рівня, у тому числі після завершення програми, а також вивести борг на траєкторію стійкості. Нашою метою залишається відновлення стійкості боргу та забезпечення повного фінансування нашої програми, у тому числі за умов реалізації песимістичного сценарію. Наша стратегія також розрахована на формування умов, необхідних для залучення приватного сектору до післявоєнної відбудови України та враховує важливість збереження фінансової стабільності.

39. Спираючись на успішний обмін єврооблігацій та ВВП-варантів, ми досягаємо прогресу в реалізації додаткових компонентів стратегії:

- *Комерційні вимоги крім єврооблігацій:* Продовжуються переговори з групою інвесторів, які володіють 45% гарантованих державою облігацій Укренерго в периметрі реструктуризації щодо запропонованих умов, викладених у Принциповій домовленості 2025 року. З компанією «Cargill» ми розпочали переговори про реструктуризацію кредитів на умовах, співставних із умовами реструктуризації інших комерційних вимог. Ми прагнемо якнайшвидше досягнути домовленостей. Тим часом у серпні 2024 року було запроваджено мораторій на державні виплати за усіма цими інструментами, який продовжує діяти. Ми

продовжуємо отримувати допомогу від наших зовнішніх фінансових і юридичних радників і залишаємося відданими процесу реструктуризації цих вимог, що викликає довіру, згідно із загальною стратегією Програми з прозорими потоками інформації та комунікацією.

- *Офіційний двосторонній борг.* Кредитори Групи кредиторів України (ГКУ) продовжують дотримуватись зобов'язань щодо двоетапного процесу, який передбачає продовження поточного режиму призупинення виплат за борговими зобов'язаннями, встановлення нової кінцевої дати та окремі запевнення у тому, що до фінального перегляду програми за підтримки МВФ буде узгоджена остаточна боргова операція, достатня для того, щоб відновити стійкість державного боргу. Ми продовжуємо підтримувати тісний контакт з Групою кредиторів щодо реструктуризації зовнішнього комерційного боргу, щоб переконатися, що їх влаштовує загальна стратегія в міру того, як розвиватиметься ситуація. У майбутньому ми будемо домагатися реструктуризації на порівнянних умовах з іншими офіційними кредиторами, в тому числі за гарантованими кредитами, та остаточної реструктуризації цих вимог.

40. Ми вважаємо, що повна реалізація нашої стратегії дозволить нам досягти цільових показників боргової стійкості за базовим сценарієм програми. Ми зобов'язуємося проводити подальшу роботу з зовнішніми комерційними вимогами, необхідну для відновлення боргової стійкості, відповідно до параметрів програми. Ми зазначаємо, що надзвичайно високий рівень невизначеності, який зараз існує, означає, що важко визначити майбутній сценарій. Якщо сценарій, що переважатиме під час передостаннього перегляду програми (або коли знизиться надзвичайно високий рівень невизначеності, якщо це станеться раніше), буде гіршим, ніж той, на якому базується поточна реструктуризація, тоді буде необхідне подальше врегулювання зовнішніх комерційних вимог. Це відбуватиметься одночасно із реструктуризацією офіційних двосторонніх вимог. Очікується, що подальше врегулювання, у разі необхідності, відбудеться після того, як знизиться надзвичайно високий рівень невизначеності, або, найпізніше, на час передостаннього перегляду програми. Ми продовжуємо залучати юридичних та фінансових радників для надання допомоги в цьому процесі, а також продовжуємо на регулярній основі ділитися інформацією з кредиторами щодо можливого подальшого врегулювання, в тому числі про потенційний діапазон результатів і можливих часових рамок.

41. Для досягнення нашої цілі забезпечення боргової стійкості ми продовжуватимемо суворо обмежувати видачу гарантій (кількісний критерій ефективності). Буде забезпечено достатній простір для надання гарантій за кредитами міжнародних фінансових організацій (МФО) та іноземних урядів на проекти, у тому числі, спрямовані на відновлення та відбудову.

ґ. Монетарна та валютно-курсова політика

42. Наша монетарна та валютно-курсова політика спрямована на захист цінової та зовнішньої стабільності, формуючи при цьому достатній рівень міжнародних резервів.

Керуючись нашою [Стратегією пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування](#) та [Основними засадами грошово-кредитної політики](#) (ОЗГКП), а також у тісній співпраці з МВФ, ми продовжуємо адаптувати наші політики до змін макроекономічних умов, у тому числі обережно продовжуючи валютну лібералізацію, водночас забезпечуючи відновлення зовнішньої життєздатності, що є ключовою метою нашої програми.

43. Ми збережемо достатньо жорстку монетарну політику та облікову ставку для зниження інфляції, закріплення очікувань та підтримки макроекономічної стабільності.

Після кумулятивного підвищення ставки на 200 базисних пунктів у I кварталі 2025 року облікова ставка залишалася на рівні 15,5% до кінця 2025 року. На січневому засіданні Комітету з монетарної політики (КМП) ми прийняли рішення про помірне зниження ставки на 50 базисних пунктів, враховуючи стабільне зниження інфляційного тиску, але залишаючись обережними з огляду на все ще високі ризики для прогнозу. Подальше пом'якшення політики залежатиме від динаміки інфляційних очікувань, наявності послідовних доказів щодо того, що інфляція залишається на низхідній траєкторії у напрямі цільового показника інфляції, та зниження інфляційних ризиків. Наша позиція спрямована на збереження привабливості інструментів в гривні, обмеження інфляційного та валютного тиску, а також підтримку довіри до національної валюти. У перспективі монетарна політика буде зосереджена на поверненні інфляції до цільового рівня 5% на трирічному горизонті політики, і монетарна політика буде готова до коригування у разі реалізації ризиків.

44. З метою зміцнення зовнішніх буферів та перспектив середньострокової зовнішньої життєздатності ми продовжимо нагромаджувати резерви та сприяти більшій гнучкості обмінного курсу.

З цією метою ми посилили цілі щодо чистих міжнародних резервів (**кількісний критерій ефективності**) та переглянули наш підхід до валютних інтервенцій, щоб посилити роль обмінного курсу як амортизатора шоків, уникаючи при цьому надмірної волатильності. Хоча НБУ продовжує працювати над питанням структурного дефіциту іноземної валюти приватного сектору, пов'язаного з війною, ми також усвідомлюємо, що надання можливості обмінному курсу коригуватися у відповідь на зміни внутрішніх та зовнішніх факторів сприятиме покращенню функціонування валютного ринку та стійкості української економіки.

45. Ми забезпечимо суворе дотримання стратегії лібералізації валютного ринку, збалансувавши компроміси між підтримкою зростання та захистом зовнішньої стабільності.

Валютна лібералізація продовжуватиметься відповідно до дорожньої карти, що базується на умовах, які гарантують, що темпи пом'якшення підтримують зростання та захищають зовнішню стабільність, зберігаючи при цьому узгодженість із загальним комплексом політик. Для забезпечення дотримання чинних заходів контролю та обмеження непродуктивного впливу капіталу ми продовжимо ретельно стежити за станом валютного ринку та відповідними потоками, зокрема шляхом: (i) аналізу даних на рівні банків для виявлення та усунення потенційних випадків обходу заходів контролю; та (ii) потенційних заходів контролю для обмеження операцій з віртуальними активами з метою збереження

ефективності заходів з обмеження руху капіталу (див. ¶57); (iii) ретельної оцінки урядом та НБУ, виходячи з потреб, існуючих та потенційних нових випадків для винятків та продовження строків розрахунків за імпорт та експорт; (iv) ретельного моніторингу операцій з цінними паперами та забезпечення дотримання обмежень на рух капіталу з боку НКЦПФР, включаючи через транскордонні операції з облігаціями зовнішніх державних позик України. Ми зобов'язуємося провести комплексний аналіз валютних заходів, реалізованих на сьогоднішній день. Крім того, ми зобов'язуємося дотримуватися **постійно діючого критерію** виконання, а саме: (i) не вводити та не посилювати будь-які валютні обмеження; (ii) не вводити та не застосовувати імпорتنі обмеження для цілей платіжного балансу; (iii) не вводити та не змінювати практику використання декількох валют; та (iv) не укласти двосторонні платіжні угоди, що порушують статтю VIII Статей угоди.

Незалежність та управління НБУ

46. Сильний та незалежний НБУ залишається критично важливим для досягнення макроекономічної стабільності. Ми будемо дотримуватися наведених нижче принципів, які зокрема узгоджуються з Оцінкою захисних механізмів 2023 року:

- *Забезпечення фінансової незалежності.* Ми забезпечимо дотримання наших правил утримання прибутку і забезпечимо, щоб розподіл прибутку НБУ до державного бюджету відбувався відповідно до процедур, встановлених Законом про НБУ. Ми зобов'язуємося утриматися від використання прибутку НБУ на цільові видатки і спрямуємо цю категорію доходів до загального фонду Державного бюджету. Нарешті, ми визнаємо, що витрати, пов'язані з проведенням монетарної політики через абсорбування ліквідності (процентні витрати за депозитними сертифікатами НБУ), є необхідними та виправданими для підтримки макроекономічної стабільності відповідно до нашого мандату.
- *Впровадження рекомендацій за результатами оцінки захисних механізмів.* З метою вжиття заходів для посилення статусу НБУ як забезпеченого кредитора в рамках процедури врегулювання банків, ми розробили та подали до парламенту відповідні законодавчі зміни. Ми продовжимо працювати з фахівцями МВФ з метою поліпшення виконання функцій Аудиторським комітетом та посилення колективної придатності Ради НБУ. Ми забезпечимо заповнення вакантних посад у Раді НБУ до кінця березня 2026 року для підтримки її операційної ефективності.

47. За умови, що дозволять обставини, ми будемо поступово скасовувати заходи воєнного часу, вжиті для підтримки цінової та зовнішньої стабільності, щоб сприяти остаточному переходу до повноцінного режиму інфляційного таргетування з плаваючим обмінним курсом.

- *Емісійне фінансування:* Ми залишаємося відданими принципу уникнення емісійного фінансування, в тому числі його непрямих форм; у разі затримки зовнішніх виплат будь-яке використання буде суворо обмежене відповідно до узгоджених Мінфіном та НБУ рамок, викладених у Меморандумі про взаєморозуміння.

- *Заходи воєнного часу та управління ліквідністю:* У міру розвитку ситуації з ліквідністю, ми коригуватимемо засади нашої монетарної політики, щоб краще узгодити їх з економічними умовами. Коли дозволять умови, ми поступово відмовлятимемося від заходів воєнного часу, що зміцнить наш інструментарій монетарної політики, збереже довіру до НБУ та його незалежність, і тим самим підтримає наш перехід до повноцінного режиму інфляційного таргетування з плаваючим обмінним курсом.
- *Валютна лібералізація:* Відповідно до нашої дорожньої карти валютної лібералізації, передбаченої Стратегією НБУ, та у міру того, як дозволятимуть умови після скасування воєнного стану, ми будемо поступово скасовувати валютні обмеження, запроваджені Постановою №18. Такий підхід дозволить підтримати відновлення економіки, одночасно забезпечуючи зовнішню стабільність. Відповідно, будь-які необхідні законодавчі зміни будуть розроблені для подання на розгляд Верховної Ради, зокрема щодо Закону «Про валюту» та Закону «Про НБУ».

Г. Фінансовий сектор

48. Ми зберегли фінансову стабільність завдяки низці надзвичайних заходів і продовжуватимемо посилювати готовність до фінансових криз. Ми відновили регуляторні вимоги, що діяли до повномасштабного вторгнення, яких будемо дотримуватися, та зміцнимо фінансову стабільність завдяки обачному підходу до мікро- та макропруденційного регулювання. Незважаючи на війну, банківські відділення продовжують працювати, зокрема завдяки запровадженню системи «Power Banking» для протидії відключенням електроенергії. Послуги онлайн-банкінгу залишаються повністю доступними, система безготівкових платежів функціонує у нормальному режимі, а рівень капіталу і ліквідності банківської системи є надійним. Нашими пріоритетами є збереження фінансової стабільності та забезпечення фінансової та операційної готовності до оперативного реагування на шоки. НБУ та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО), продовжують працювати над вирішенням проблем слабких банків, а також питанням націоналізації банків через суди у зв'язку з воєнним станом, і підготували плани дій у надзвичайних ситуаціях для реагування на подальші потенційні події з високим рівнем впливу в сферах їхньої відповідальності. Зокрема:

- НБУ здійснив оцінку основних фінансових і операційних ризиків фінансової стабільності за різних несприятливих умов та відповідно оновив систему моніторингу та реагування НБУ на випадок надзвичайних ситуацій. НБУ буде продовжувати стежити за ситуацією і за потреби коригувати плани на випадок непередбачуваних обставин.
- За результатами «оцінки стійкості банків», проведеної НБУ, для слабких банків були розроблені плани реструктуризації та капіталізації, а бізнес-плани були відповідно скориговані. Як акціонер, Мінфін доручив державним банкам дотримуватися найкращих практик у сфері управління ризиками, які були переглянуті НБУ під час Процесу наглядового перегляду та оцінки (SREP) у 2025 році.

- Були усунені основні прогалини в законодавчій базі щодо заходів раннього втручання, тимчасової адміністрації та врегулювання неплатоспроможних банків, і очікується, що відповідний законопроект, що охоплює ці основні прогалини та вдосконалює існуючі процедури ліквідації, буде прийнятий у лютому 2026 року, і ми реалізуємо план дій, затверджений координаційним комітетом НБУ-ФГВФО.
- Було переглянуто достатність фінансових ресурсів ФГВФО, а надзвичайні фінансові заходи підтримки будуть продовжуватися принаймні до досягнення цільової норми резервування.
- НБУ привів свої засади щодо придатності контрагентів для операцій з грошово-кредитної політики у відповідність до найкращих міжнародних практик та їх координації з операціями кредитора останньої інстанції.

49. НБУ продовжить проводити оцінки стійкості банківської системи, аналізуючи при цьому розвиток подій та потреби у воєнний час. НБУ завершив оцінку стійкості, яка включала перевірку кредитних досьє за участю зовнішніх аудиторів та стрес-тести платоспроможності за базовим та несприятливим сценаріями. Результати оцінки були використані для розробки планів реструктуризації та капіталізації та заходів щодо усунення існуючих розривів у регулятивних вимогах до капіталу та гармонізації законодавства з актами права ЄС. Аналіз життєздатності бізнес-моделей буде проведено у консультаціях з МФО. Після стабілізації умов (i) НБУ завершить цільову оцінку якості активів (AQR) у консультаціях з МФО з метою оцінки достатності буферів капіталу банків та (ii) проведе подальшу оцінку життєздатності банків. Ця ризик-орієнтована оцінка якості активів враховуватиме оцінку застави за кредитами та на основі технічного завдання, підготовленого у співпраці з фахівцями МВФ до кінця квітня 2026 року. Паралельно НБУ підготує концептуальну записку до кінця квітня 2026 року, щоб поінформувати про послаблення чинної загальної заборони на розподіл банківського капіталу та розглянути необхідність продовження обмежень доти, доки незалежні висновки AQR не будуть повністю відображені в регуляторних нормативах та фінансовій звітності банків.

50. Ми сповнені рішучості й надалі посилювати банківський нагляд. НБУ вдосконалив цю ризик-орієнтовану наглядову методологію і розширив план наглядових заходів у грудні 2025 року, включивши до нього всі суттєві банківські ризики, а також розробивши методологію наглядової оцінки ризиків. НБУ також розробляє наглядову методологію для визначення підвищених вимог до достатності капіталу та ліквідності за Базельськими рекомендаціями (Pillar II) на основі наглядової оцінки, яка буде впроваджена до кінця вересня 2026 року. НБУ вживає заходів для пом'якшення зростаючого ризику критично важливих третіх сторін банків, небанківських фінансових установ та надавачів платіжних послуг шляхом імплементації нових регуляторних вимог (**структурний маяк, кінець червня 2026 року**). Ці заходи включають: (i) підготовку регуляторних вимог щодо усунення ризику третіх сторін для банків та небанківських установ, а також їх оприлюднення для обговорення з ринком до кінця березня 2026 року для банків і до кінця травня 2026 року для небанківських фінансових установ та (ii) впровадження цих вимог шляхом набрання чинності відповідною нормативною базою до кінця червня 2026 року. У разі необхідності НБУ розробить законопроект у

консультаціях з МФО, що включатиме заходи щодо виявлення, стримування та пом'якшення системних ринкових ризиків третіх сторін, як за умов продовження діяльності, так і за умов припинення діяльності, та подасть його до парламенту. Суб'єкти господарювання, визначені як критичні треті сторони, мають відповідати вимогам НБУ щодо ділової репутації.

51. Ми оновимо нашу стратегію щодо державних банків з метою зменшення частки державної власності в банківському секторі. Будь-яке рішення, яке потенційно може привести до збільшення частки державної власності в банківському секторі, буде прийматися після консультацій з фахівцями МВФ і суворо визначатися міркуваннями збереження фінансової стабільності та національної безпеки під час дії воєнного стану. Будь-які несистемні банки, що переходять у державну власність, не будуть капіталізовані за рахунок бюджетних коштів, а будуть передані ФГВФО для врегулювання у разі порушення ними пруденційних вимог (**постійно діючий структурний маяк**). Надалі передбачаються такі реформи щодо державних банків:

- Ми готуємо до продажу два системні державні банки - «Сенс Банк» та «Укргазбанк», починаючи з призначення міжнародно визнаного фінансового радника після консультацій з МФО до кінця березня 2026 року.
- Враховуючи невизначеність щодо часу продажу, ми забезпечимо повноцінне функціонування наглядових рад всіх державних банків. Для посилення незалежності та професійності процесу призначення членів наглядових рад ми затвердимо постановою КМУ оновлені правила для номінаційного комітету державних банків, які будуть відповідати рекомендаціям МФО та передбачатимуть: (i) суворе дотримання всіма учасниками номінаційного комітету правил конфіденційності, (ii) врахування громадянства лише як другорядного чинника при виборі між кандидатами, які мають однакову кваліфікацію, (iii) посилення процедури оцінки шляхом попереднього узгодження питань для співбесіди та обміну проєктами оцінок до проведення співбесід, (iv) розроблення щорічної оцінки ефективності наглядових рад державних банків Міністерством фінансів та прив'язку повторного призначення до її результатів, а також (v) вимагатиме від Міністерства фінансів вести базу кандидатів з високими оцінками, отриманими в попередніх процесах відбору, для майбутніх вакансій. (**структурний маяк, кінець лютого 2026 року**).
- Ми затвердимо оновлену загальну стратегію державних банків у консультаціях з МФО (**структурний маяк, кінець червня 2026 року**) і використаємо її як основу для стратегій окремих банків із мажоритарною державною власністю. Стратегія детально визначатиме, як захист, передбачений для повністю державних банків Статтею 7 Закону про банки та банківську діяльність, буде поширений на системно важливі банки з мажоритарною державною власністю.
- Ми зобов'язуємося забезпечити, щоб будь-який майбутній перехід права власності на банк, у тому числі після націоналізації під час воєнного стану, відбувався лише з урахуванням

Закону України «Про банки і банківську діяльність» та після офіційного повідомлення, розгляду і схвалення цього процесу НБУ.

52. Корпоративне управління у Фонді гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) буде посилене зі збереженням його важливої ролі у системі фінансової безпеки. Робоча група, створена Радою з фінансової стабільності, підготувала проєкт закону для вдосконалення системи корпоративного управління у ФГВФО, включно з забезпеченням рівноправного представництва установ у складі Адміністративної ради ФГВФО, усуненням прогалин порівняно з належними практиками, підвищенням підзвітності ФГВФО, удосконаленням внутрішнього контролю та процедур призначення директора-розпорядника. Для досягнення консенсусу щодо складу Адміністративної ради знадобиться більше часу. Ми очікуємо, що подамо до парламенту зміни до системи корпоративного управління у ФГВФО у березні 2026 року. Нові процедури призначення передбачатимуть залучення незалежної кадрової компанії для надання допомоги у процесі відбору та створенні номінаційного комітету, що складатиметься з представників з правом голосу та МФО в якості спостерігачів. З огляду на важливу роль ФГВФО у захисті вкладів та вирішенні питань, пов'язаних з неплатоспроможними банками, ми утримуватимемося від внесення будь-яких змін до розподілу ролей та обов'язків учасників системи фінансової безпеки під час воєнного стану.

53. Покращення системи корпоративного управління у Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) дозволить їй ефективніше сприяти відновленню країни. Коли умови стабілізуються, для підтримки відбудови та відновлення буде потрібен значний обсяг приватних інвестицій. Для цього потрібен подальший розвиток нашої інфраструктури фінансових ринків та забезпечення її відповідності належним практикам, що дасть змогу Україні залучити широке коло інвесторів. НКЦПФР, яка буде ключовим регулятором і рушійною силою цих змін, вже здійснила низку ініціатив з управління, зокрема провела оцінку ділової репутації та професійної придатності Голови та членів Комісії та внесла зміни до Положення про комітет з питань етики. Функціональний аудит НКЦПФР, що проводиться за підтримки МФІ, планується завершити до кінця червня 2026 року. Проте потрібна надійніша та ефективніша структура управління НКЦПФР у вигляді наглядової ради, яка б визначала стратегічний напрям, забезпечувала колективну відповідальність та впровадження реформ, а також підвищення ефективності та довіри шляхом сприяння незалежності, підзвітності, прозорості та добросовісності у діяльності НКЦПФР. Ми внесемо зміни до структури корпоративного управління та органів прийняття рішень НКЦПФР у консультаціях з МФО, запровадивши дворівневу структуру управління, що складається з наглядової ради з більшістю незалежних членів для контролю за існуючими виконавчими органами та функціями Комісії. В якості першого кроку НКЦПФР у консультаціях з КМУ та МФО до кінця березня 2026 року завершить роботу над концептуальною запискою, в якій буде викладено структуру, склад та повноваження наглядової ради. Нова структура управління буде відповідати Конституції в частині обов'язків уряду щодо регуляторних органів, та буде впроваджена шляхом внесення змін до закону про НКЦПФР (**пропонований структурний маяк, кінець грудня 2026 року**).

54. Ми реформуватимемо інфраструктуру фінансового ринку та ринків капіталу з метою максимального використання можливостей для залучення приватних інвестицій у відбудову та відновлення. Ми усунемо прогалини в інституціях, регулюванні, ринкових стандартах та інфраструктурі, визначені у дорожній карті розвитку інфраструктури фінансового ринку та ринків капіталу Ради з фінансової стабільності (РФС), щоб покращити перспективи залучення приватного капіталу, який має відігравати ключову та масштабну роль у стратегії відбудови України. Дорожня карта включає детальні заходи, спрямовані на (i) подальшу координацію та розвиток портфеля державних, приватних та державно-приватних угод; (ii) реформування ринкових інструментів, включаючи нові ринкові інструменти, такі як сек'юритизація та облігації з покриттям, а також сприяння синдикації кредитів та суб-участі у кредитах; (iii) реформування існуючих механізмів інвестиційних фондів (у тому числі інститутів спільного інвестування) шляхом прийняття закону про інвестиційні фонди (№ 13246) до кінця жовтня 2026 року та кредитних інструментів (таких як факторинг та лізинг), а також (iv) узгодження фінансового регулювання з вимогами ЄС для досягнення регуляторної еквівалентності. Крім того, ми підписали Меморандум про взаєморозуміння з МФО щодо створення вертикально інтегрованої інфраструктури ринків капіталу для торгівлі, звітності, клірингу та розрахунків, ведення обліку та зберігання. Зокрема:

- *Реформування ринкових інструментів.* Законодавчі пропозиції щодо приведення засад щодо цінних паперів, забезпечених активами, у відповідність до міжнародних стандартів та найкращих практик готуються у співпраці з МФО та галуззю і будуть подані до парламенту до кінця березня 2026 року. Також у 2026 році НБУ розробить законодавчу пропозицію щодо посилення захисту кредиторів.
- *Інфраструктура ринків капіталу.* Буде створено вертикально інтегровану інфраструктуру ринків за участю держави, стратегічного партнера та державних банків. Вона включатиме існуючі елементи інфраструктури, такі як Розрахунковий центр та міноритарний пакет акцій у Національному депозитарії України (НДУ). Як перший крок, управління державною часткою в НДУ було передане від НКЦПФР до НБУ у вересні 2025 року. Ми забезпечимо, щоб НБУ отримав та утримував контрольний пакет акцій НДУ для подальшої консолідації ЦДЦП, а також представництво в наглядовій раді, що відображає його контрольний пакет акцій відповідно до технічної допомоги МВФ. Законодавчі пропозиції, що нададуть правову основу для впровадження вертикально інтегрованої інфраструктури ринків, будуть подані до Верховної Ради до кінця лютого 2026 року, і очікується, що вони будуть прийняті до кінця березня 2026 року.
- *Стратегія розвитку кредитування.* Реалізується стратегія, затверджена РФС у липні 2024 року, щоб підтримати кредитування банками пріоритетних секторів під час війни та забезпечити подальший розвиток кредитної інфраструктури для підтримки управління ризиками та прийняття банками кредитних рішень. Крім того, РФС у червні 2025 року затвердила підготовлену НБУ Стратегію іпотечного кредитування. Парламент ухвалить закон до кінця травня 2026 року для вдосконалення регулювання та функціонування бюро кредитних історій, який буде доповнений посиленням наглядом за бюро кредитних історій

через вимоги до структури власності та внутрішнього контролю протягом шести місяців після підписання закону Президентом.

- *Продовження роботи над узгодженням банківських норм з нормами ЄС для досягнення регуляторної еквівалентності.* НБУ за підтримки МФО досягнув значного узгодження банківського законодавства із нормами права ЄС та утримуватиметься від послаблення чинних пруденційних вимог. Досягнення регуляторної еквівалентності стане важливим кроком на шляху до доступу на ринок ЄС та сприятиме зменшенню ваги суверенного ризику України, що позитивно вплине на стимули для банків ЄС брати на себе ризики в Україні. НБУ спершу прагнучиме отримати офіційну оцінку ЕВА щодо еквівалентності режимів конфіденційності та професійної таємниці, перш ніж розпочати процес офіційної оцінки регуляторної еквівалентності. З цією метою ми подамо до Верховної Ради зміни до законодавства для приведення правової бази щодо банківської таємниці, а саме щодо розкриття інформації НБУ, у відповідність до Директиви 2013/36/ЄС (CRD IV) до кінця березня 2026 року.
- *Система страхування воєнних ризиків.* Щоб захистити інтереси бізнесу у прифронтових регіонах, ми у грудні 2025 року запровадили механізм компенсації ризиків. Водночас, ми продовжуємо роботу над визначенням оптимальної довгострокової моделі страхування воєнних ризиків.

55. Ми реформуємо регулювання фінансового та кредитного ринків, щоб привести його у відповідність до найкращої світової практики та покращити процес визначення цін на активи. НБУ за підтримки МФО привів структуру регулятивного капіталу банків, порядок розрахунку банками зважених на ризик експозицій і показника левериджу у відповідність до норм ЄС. Визначення мінімальних вимог до капіталу та проблемних активів були узгоджені зі стандартами ЄС. НБУ здійснить подальші кроки для посилення спроможності банків працювати з непрацюючими кредитами та стимулювання вторинного ринку непрацюючих кредитів відповідно до стратегії врегулювання непрацюючих кредитів, схваленої РФС. НБУ продовжуватиме відстежувати економічну ситуацію та повертатиметься до довоєнного регулювання тоді, коли це буде безпечно, на основі: (i) дотримання банками нових вимог до капіталу, приведених у відповідність до стандартів ЄС; (ii) результатів оцінки стійкості, а також (iii) ролі банківської системи у кредитуванні економіки та участі на внутрішньому борговому ринку. НБУ відновив звичайні регуляторні строки проведення оцінки ділової репутації та професійної придатності. Фонд держмайна, НБУ та Міністерство юстиції вдосконалили механізми збору та обміну інформацією про операції з нерухомістю. До кінця червня 2026 року ми внесемо зміни до законодавства з метою впровадження європейських (TEGOVA) та міжнародних стандартів оцінки (IVS), після чого буде розроблено дорожню карту їх впровадження. Ці законодавчі зміни також передбачатимуть розширення Єдиної бази даних, щоб включити до неї операції з нерухомістю, які не підлягають оподаткуванню. Ми також запровадили методологію для індексу цін на житлове нерухомість у 2025 році за підтримки МВФ і до кінця травня 2026 року завершимо розробку механізму публікації індексу цін на

житлову нерухомість. Ми будемо враховувати вищезазначені законодавчі зміни щодо збору даних під час підготовки індексу цін на житлову нерухомість.

56. Подальше регулювання ринку платежів просувається з метою зміцнення системи та підтримки детінізації.

Ринок платежів швидко розвивається завдяки появі нових технологічних операторів та процесу цифровізації. Ми просуваємо законодавство для приєднання до Єдиної зони платежів у євро. НБУ вже вжив заходів для протидії незаконному використанню платіжної системи, зокрема через посилений моніторинг за банками, а також парламентом розглядаються законодавчі зміни з метою розширення повноважень щодо обмеження діяльності надавачів платіжних послуг (НПП), які не дотримуються регуляторних вимог. НБУ також удосконалив нагляд за НПП шляхом: (i) розроблення системи раннього попередження та звітності; (ii) переходу до ризик-орієнтованого нагляду; та (iii) зміцнення наглядових та аналітичних можливостей. Для доповнення цих зусиль ми сприятимемо обміну між НПП інформацією про клієнтів із високим ризиком незаконного використання платіжних систем шляхом запровадження реєстру «грошових мулів». Відповідну законодавчу пропозицію, підготовлену НБУ, буде ухвалено парламентом до кінця квітня 2026 року. НБУ також завершить підготовку проєкту законодавчої пропозиції у лютому 2026 року з метою: (i) узгодження послуг еквайрингу з нормами ЄС; (ii) розширення наглядових та регуляторних повноважень НБУ щодо технологічних операторів; та (iii) уточнення вимог до фінансових та платіжних ліцензій із чіткими вимогами до структури власності для НПП.

57. Ми вживаємо заходів для зменшення ризиків, які віртуальні активи можуть створювати для цінової стабільності, ефективності заходів з управління рухом капіталу, механізму монетарної трансмісії та податкових надходжень.

Ми підготували закон для регулювання віртуальних активів в консультаціях з МФО, щоб привести його у відповідність до найкращих міжнародних практик, враховуючи цілі економічного розвитку та пом'якшуючи ризики для цінової та фінансової стабільності. Ми забезпечимо, щоб закон чітко визначав: (i) ролі та обов'язки регуляторів; (ii) просував однакові умови для надавачів послуг у сфері віртуальних активів щодо ліцензування та доступу до ринку; (iii) можливі механізми контролю для обмеження операцій з криптоактивами з метою збереження ефективності заходів з обмеження руху капіталу; та (iv) відповідність законодавства актам права ЄС.

58. Ми продовжимо зміцнювати правову, регуляторну та наглядову базу для НФУ.

Поетапно запроваджується нормативно-правова база для фінансових послуг та фінансових компаній, страхових компаній, кредитних спілок та учасників платіжного ринку. Вона включає: (i) перехід до ризик-орієнтованого нагляду за НФУ; (ii) посилення повноважень щодо відкликання ліцензій та ліквідації неплатоспроможних НФУ; (iii) зміцнення структури власності; та (iv) покращення вимог до розкриття інформації. Законодавство щодо інвестиційних фондів було подано до Верховної Ради, і НКЦПФР продовжує регулювання діяльності фінансових посередників, щоб вимоги до їх капіталу привести у відповідність з актами права ЄС. Що стосується фінансової звітності, ми відновили вимоги щодо обов'язкового контролю якості послуг, які надаються аудиторськими компаніями та поширюються на небанківські фінансові компанії. НКЦПФР і надалі забезпечуватиме доступ до файлів фінансової звітності, поданих до

центру збору фінансової звітності, та визначить основні завдання щодо розширення функціональних можливостей центру збору фінансової звітності у консультаціях з ключовими зацікавленими сторонами.

59. Нарешті, ми продовжимо наші зусилля щодо повернення вартості активів від колишніх акціонерів збанкрутілих банків. Ми ще раз підтверджуємо наше зобов'язання продовжувати зусилля щодо повернення вартості активів збанкрутілих банків і утримуватися від будь-якого втручання в поточні стратегії повернення активів найбільшого банку, націоналізованого в 2016 році, та ФГВФО. Ми усвідомлюємо, що інтереси органів державної влади та банків можуть перетинатися щодо активів осіб, які підпадають під санкції та/або щодо яких ведуться кримінальні розслідування. Хоча державні інтереси мають пріоритет над вимогами банків та приватного сектору, ми плануємо провести аналіз, за участі банківської спільноти, якщо це буде необхідно, щоб з'ясувати, чи має ієрархія вимог істотний вплив на стійкість банківського сектору.

Н. Урядування та протидія корупції

60. Ми прискоримо реформи з метою підвищення ефективності урядування та боротьби з корупцією, що все ще залишаються центральними питаннями нашого порядку денного реформ. Стійкий прогрес у цих сферах є критично важливим для мобілізації внутрішніх доходів, зменшення тіньової економіки та забезпечення однакових умов для всіх. Постійна вразливість до корупції на високому рівні підкреслює необхідність більш надійних механізмів захисту, посиленого контролю та підвищеної підзвітності, адже ці ризики можуть перешкоджати реалізації наших політичних цілей і підірвати довіру громадськості. Наша програма реформ у сфері урядування, орієнтована на підтримку довіри громадськості, інвесторів та міжнародних партнерів, тісно узгоджується з нашою ширшою метою — просування до членства в ЄС.

61. З метою боротьби з корупцією на високому рівні ми забезпечимо захист незалежності та автономії ключових інституцій антикорупційного правозастосування. Спираючись на важко здобутий прогрес, ми твердо віддані збереженню операційної незалежності Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) та Вищого антикорупційного суду (ВАКС). Ми утримуватимемося від будь-яких заходів, які могли би підірвати їхню незалежність, повноваження або ресурси, зокрема через зміни до відповідної нормативно-правової бази.

62. Ми підтримуватимемо зосередження зусиль на заходах запобігання корупції у критично важливих секторах з високим рівнем ризику. Це стосується податкової та митної сфер, державних закупівель та енергетики. Для посилення запобіжних заходів та відповідно до програми технічної допомоги МВФ щодо посилення механізмів декларування активів та моніторингу способу життя, Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) видасть нормативні акти, що визначатимуть пріоритетність та посилюватимуть перевірку

декларацій активів та майна високопосадовців у цих секторах з високим ризиком (**структурний маяк, кінець червня 2026 року**). У відповідності до технічної допомоги МВФ, що забезпечить настанови щодо принципів та умов публікації, НАЗК буде публікувати двічі на рік ключові показники ефективності щодо перевірок на основі ризиків та моніторингу способу життя, починаючи з кінця березня 2026 року за результати другої половини 2025 року. Ми розпочнемо незалежний зовнішній аудит НАЗК. Аудит, зокрема, оцінить ефективність роботи агентства у частині перевірки достовірності декларацій про майно високопосадовців та управління функцією інформування про порушення у 2024-2025 роках, а також запропонує варіанти усунення виявлених недоліків.

63. Ми запровадимо правову базу для незалежних, надійних, своєчасних та якісних судово-експертних (форензик) послуг для підтримки кримінальних розслідувань, що належать до юрисдикції НАБУ. Правова база буде розроблена у співпраці з ключовими зацікавленими сторонами. Судово-експертна служба матиме структурну незалежність відповідно до європейських стандартів судової експертизи (включно з настановами Європейської мережі судово-експертних інституцій, Стандартними операційними процедурами для судово-експертних служб Ради Європи та стандартом ISO/IEC 17025), щоб забезпечити надійність судових доказів та дотримання гарантій справедливого судового розгляду, передбачених статтею 6 Європейської конвенції про права людини та основні свободи. Ми залишаємося повністю відданими просуванню додаткових законодавчих та інституційних реформ, необхідних для зміцнення боротьби з корупцією. У найближчі місяці, у тісній координації з усіма зацікавленими сторонами, ми підготуємо зміни до Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу для усунення давніх системних недоліків, що ускладнюють розслідування, створюють затримки на стадії судового розгляду та підривають відповідальність за корупційні правопорушення.

64. Ми ефективно впроваджуватимемо заходи з ПВК/ФТ для посилення фінансової доброчесності. НБУ посилить нагляд у сфері ПВК/ФТ з метою забезпечення застосування його правил і рекомендацій щодо поглибленої перевірки банками клієнтів, які є політично значущими особами, пропорційно ризикам, без автоматичного дискваліфікування певних груп осіб, відповідно до стандартів FATF. Ми внесемо зміни до статті 32 Закону про ПВК/ФТ та відповідної статті 73 Закону про банки та банківську діяльність, щоб забезпечити ефективність, стримуючий характер та пропорційність санкцій за порушення вимог у сфері ПВК/ФТ суб'єктами господарювання, регулювання та нагляд за якими здійснює НБУ, відповідно до стандартів FATF. Фінансові санкції, що можуть застосовуватися до таких суб'єктів господарювання, будуть чітко визначені в законодавстві України та нормативно-правових актах НБУ до березня 2027 року.

65. Ми підвищимо прозорість у сфері закупівель та посилимо засади щодо бенефіціарної власності, включно з механізмами перевірки, правозастосування та санкцій. У січні 2026 року, з метою підвищення прозорості державних закупівель та запобігання конфліктам інтересів, ми прийняли постанову КМУ, що робить обов'язковою публікацію інформації про кінцевого бенефіціарного власника для компаній, які отримали

прямі контракти або контракти, укладені за переговорною процедурою державних закупівель, а також публікації інформації про кінцевого бенефіціарного власника успішних учасників тендерів-нерезидентів. До кінця 2026 року ми посилимо режим санкцій за порушення зобов'язань щодо бенефіціарної власності шляхом внесення змін до законодавства, які розширюють перелік зобов'язань кінцевих бенефіціарних власників, що підлягають санкціям відповідно до стандартів FATF. Ми також підвищимо максимальні штрафи та розширимо доступні заходи, включаючи ліквідацію юридичної особи за істотні порушення законодавства про протидію відмиванню грошей, щоб забезпечити ефективність, пропорційність та стримуючий характер санкцій, підкріплених чіткими настановами щодо обтяжуючих та пом'якшуючих обставин.

66. Ми прагнемо зміцнити цілісність податкової системи шляхом більш ефективного використання інструментів ПВК/ФТ для виявлення та запобігання податковим злочинам. Ми посилюватимемо використання інструментів ПВК/ФТ для боротьби з податковими злочинами та зміцнення загального дотримання податкового та митного законодавства. За підтримки МВФ у сфері розвитку потенціалу ми завершимо незалежну перевірку діяльності та ефективності Державної служби фінансового моніторингу та підготуємо план дій щодо усунення виявлених недоліків до кінця березня 2026 року. До кінця березня 2027 року ми також поглибимо оперативне співробітництво між ДСФМ, податковими органами та правоохоронними органами, щоб забезпечити своєчасне використання фінансової розвідки для виявлення податкових злочинів, поліпшення відбору справ та підтримки ефективних заходів правозастосування.

67. Ми оперативно усунемо недоліки корпоративного управління в державних підприємствах, які продемонструвала справа «Енергоатома», за допомогою комплексного плану дій. У грудні 2025 року ми прийняли зміни до постанов 142, 143 та 777, розроблені у консультаціях з міжнародними партнерами, щоб зробити обов'язковою провідну роль наглядових рад у підготовці вимог до членів рад, стандартизувати документацію та забезпечити своєчасний і конкурентний відбір кваліфікованих та професійних членів рад, а також, щоб забезпечити, що на кожну вакансію державного представника, подаватимуться щонайменше два кандидати, які відповідають необхідним вимогам до членів ради та пройшли перевірку на добросовісність, аналогічну тій, що проводиться для незалежних членів, а також щоб кандидати оцінювалися номінаційним комітетом, зокрема шляхом проведення співбесід. У тісній співпраці з міжнародними партнерами ми призначили нову наглядову раду «Енергоатома» відповідно до вдосконалених критеріїв, викладених у постанові КМУ № 1804. Ми внесемо зміни до статуту «Енергоатома», щоб рішення про призначення та звільнення генерального директора приймалися простою більшістю голосів членів наглядової ради, після чого нова наглядова рада негайно обере нового генерального директора на основі конкурсу, що базуватиметься на професійних компетенціях, з перевіркою добросовісності та розпочне судову аудиторську перевірку, яку проведе авторитетний незалежний аудитор, для чого буде забезпечено належне фінансування. До кінця березня 2026 року ми також скасуємо постанову КМУ 1441, відновивши таким чином незалежну оцінку рад. Ми оперативно укомплектуємо наглядові ради «Нафтогазу», «Укргідроенерго», «Укренерго» та Оператора ГТСУ, як було

передбачено постановою № 1258, та за потреби внесемо вказані вище зміни до їхніх статутів перед відбором нових генеральних директорів.

68. Ми продовжимо посилювати корпоративне управління ДП у тісній співпраці з міжнародними партнерами.

- Ми введемо в дію зміни до Політики державної власності та Закону України «Про акціонерні товариства» (2465-IX), які зобов'язують усі ДП передбачати в своїх статутах просту більшість голосів для прийняття рішень наглядовою радою, за винятком затвердження стратегічного плану розвитку, та уникати положень, що передбачають право вето або вимоги щодо надзвичайної більшості голосів, до кінця червня 2026 року. Це забезпечить узгодження управління на рівні компаній із Керівними принципами ОЕСР з корпоративного управління на підприємствах державної форми власності, які підкреслюють важливість незалежних, підзвітних наглядових рад, що працюють без політичного втручання та з високим рівнем фідучіарних обов'язків.
- У тісній співпраці з МВФ та міжнародними партнерами ми продовжимо комплексну реформу процедур призначення членів наглядових рад ДП відповідно до дорожньої карти заходів з чіткими часовими рамками для покращення процесу призначень як у стратегічних, так і в нестратегічних ДП, підвищуючи ефективність та забезпечуючи індивідуальну і колективну придатність членів наглядових рад, яка буде затверджена до кінця березня 2026 року.
- Ми забезпечимо, що рішення щодо усіх призначень та звільнень генеральних директорів ДП прийматимуться простою більшістю голосів членів наглядових рад, з внесенням відповідних змін до статутів за необхідності.
- Ми забезпечимо початок комплексного фінансового, комплаєнс- аудиту та аудиту ефективності всіх необоронних ДП, зазначених у Постанові 777 станом на листопад 2025 року («провідні ДП»), авторитетними незалежними аудиторами до кінця червня 2026 року.
- Ми продовжимо впроваджувати Політику державної власності відповідно до Плану дій Політики державної власності, включаючи концепцію приватизації (повної або часткової); встановлення вимог щодо складання фінансової звітності відповідно до МСФЗ з урахуванням відповідного перехідного періоду; а також впровадження політики розкриття інформації про ДП та політику оплати праці на ДП (не застосовується до державних банків). Ми зобов'язуємося оприлюднити переглянуту Політику державної власності до кінця травня 2026 року, яка буде більш тісно узгоджена з Керівними принципами ОЕСР з корпоративного управління на підприємствах державної форми власності, відповідно до рекомендацій ОЕСР за результатами Огляду 2025 року. Ми будемо консультуватися з МВФ та міжнародними партнерами щодо відповідних законопроектів та постанов КМУ.

69. Ми підвищимо прозорість і підзвітність ДП для сприяння ефективному управлінню та ретельно облікуватимемо квазіфіскальні операції. Публікація фінансової

звітності для провідних ДП відповідно до стандартів МСФЗ відновиться до кінця червня 2026 року, з відповідними скороченнями для захисту критичної інфраструктури та із затримкою публікації до одного року. Ми запровадимо обов'язкові щорічні фінансові аудити для провідних ДП, для чого буде забезпечено належне фінансування, шляхом внесення відповідних законодавчих змін. Ми забезпечимо публікацію аудитів, починаючи з фінансових аудитів за 2025 рік, до кінця серпня 2026 року. До кінця червня 2026 року ми розпочнемо підготовку щорічного звіту про діяльність ДП, відповідно до вимог Політики державної власності, який буде належним чином розширений і міститиме інформацію про фінанси провідних ДП за єдиним набором показників для всіх підприємств, платежі до державного бюджету та фіскальну підтримку, конкретні зобов'язання з ПСО та квазіфіскальну діяльність кожного ДП, а також відповідність управління на рівні компаній найкращим міжнародним практикам. Звіт буде публікуватися щорічно, починаючи з кінця вересня 2026 року за 2025 рік, і поступово розширюватиметься, щоб охопити більше державних підприємств. Ми продовжимо своєчасну реалізацію Плану дій ПСО та забезпечимо публікацію фінансової звітності, що відображає розмежування діяльності ПСО та іншої діяльності, для всіх ДП, на які покладаються ПСО до кінця червня 2027 року.

70. У тісній співпраці з міжнародними партнерами ми вивчаємо можливості покращення управління державними підприємствами, включаючи потенційне запровадження централізованої моделі управління державними підприємствами відповідно до порядку денного реформи корпоративного управління державних підприємств, передбаченого у Політиці державної власності, та найкращих міжнародних практик. Це включатиме визначення ролей та мандатів ключових державних установ, залучених до управління ДП, таких як Мінфін, Мінекономіки, КМУ, інші відповідні профільні міністерства та Фонд державного майна (ФДМУ). Ми забезпечимо сильну роль Мінфіну у фінансовому нагляді за діяльністю ДП, обмежимо квазіфіскальні ризики та допоможемо забезпечити боргову стійкість. Важливо, щоб будь-яка нова система управління державними підприємствами не розмивала повноваження уряду щодо дивідендної політики, гарантуючи, що дивіденди державних підприємств спрямовуються до державного бюджету та прозоро відображаються у звітності для забезпечення підзвітності та нагляду. Будь-яке первинне законодавство, що формалізує централізовану модель управління нестратегічними ДП, буде узгоджуватися з принципами середньострокових реформ, як передбачено Дорожньою картою Номінаційного комітету (див. ¶16867) та інших ключових реформ Політики державної власності, які допоможуть закріпити сучасні практики корпоративного управління ДП. Загалом, кінцевою метою централізації власності ДП має бути професіоналізація функції власності держави, і будь-які засади централізованого управління повинні впроваджуватися обережно. Вони повинні ґрунтуватися на чіткому правовому мандаті, забезпечувати належний нагляд з боку Мінфіну та фіскальну прозорість, включати надійні механізми захисту проти політичного втручання для забезпечення професійного керівництва на основі компетенцій, а також вимагати суворої, узгодженої на міжнародному рівні звітності та підзвітності.

I. Реформи енергетичного сектору

71. Нашим безпосереднім пріоритетом залишається стримування негативного впливу війни на енергетичний сектор. Ми продовжуємо оперативно працювати над усуненням пошкоджень, завданих генеруючим потужностям, та щоб забезпечити достатнє постачання електроенергії домогосподарствам і компаніям під час нового опалювального сезону й надалі.

- Ми прагнемо зробити нашу енергетичну систему більш стійкою до майбутніх атак, у тому числі за рахунок децентралізованої генерації енергії, включаючи газові турбіни, та «зелений перехід» в умовах сприятливого ринку та регуляторного середовища з незалежним енергетичним регулятором (див. ¶17373). Постраждали компанії здебільшого покладаються на власні оборотні кошти для проведення ремонтних робіт та відновлення енергетичних об'єктів. Ми дуже вдячні за постійну підтримку донорів, зокрема щодо постачання обладнання, і будемо шукати додаткової підтримки донорів для забезпечення ремонтних робіт, а також програм підтримки децентралізованої генерації електроенергії, включаючи проекти газової генерації. Ми розширили сферу дії програми кредитування 5-7-9 та ФРП для підтримки енергетичного сектору та впроваджуємо програми кредитування енергетичної підтримки державних банків на підтримку енергетики, зокрема й для домогосподарств. У 2025 році ми імпортували понад 6 млрд куб. м газу після масштабних атак на нашу інфраструктуру, і запланували значні обсяги імпорту на 2026 рік для забезпечення достатніх поставок в опалювальний сезон. Нафтогаз забезпечив фінансування для імпорту газу від ЄБРР, ЄІБ та двосторонніх донорів, і ми працюємо над залученням додаткового фінансування від донорів. Будь-які трансферти з державного бюджету енергетичним компаніям для покриття надзвичайних потреб, пов'язаних із війною, будуть здійснюватися шляхом внесення змін до бюджету, за наявності фінансування та лише після консультацій з фахівцями МВФ.

72. Ми рішуче налаштовані на реалізацію амбітної програми реформ, спрямованої на вирішення давніх структурних проблем в енергетичному секторі, які загострилися через війну росії. Відновлення стійкості сектору та зменшення квазіфіскальних зобов'язань вимагатимуть поступового підвищення тарифів на газ, електроенергію та опалення для домогосподарств до рівня відшкодування витрат з одночасним забезпеченням достатньої та адресно спрямованої підтримки для захисту вразливих домогосподарств. Повернення до цін, які повністю відображають ринкові умови, вимагатиме відновлення та посилення конкуренції на гуртових і роздрібних ринках і може бути можливим лише після завершення війни.

- До кінця червня 2026 року, на основі пропозиції Міністерства енергетики та з урахуванням рекомендацій зацікавлених сторін, КМУ ухвалить Дорожню карту поступової лібералізації ринків газу та електроенергії з планом імплементації з чіткими часовими рамками на період після завершення воєнного стану. Дорожня карта базуватиметься на технічному аналізі фінансового стану сектору, у координації з Європейською Комісією, та міститиме опис кроків, необхідних для реформування ПСО з метою поступової лібералізації ринкових цін після скасування воєнного стану та забезпечення належного захисту вразливих споживачів, а також підготовчих заходів, що мають бути реалізовані до завершення

воєнного стану. Щоб забезпечити фіскальну стійкість запропонованої реформи, ми проведемо та оприлюднимо технічний аналіз, в якому кількісно оцінюються витрати на квазіфіскальну діяльність, спричинені ціновими обмеженнями та виконанням ПСО у секторах електроенергетики, газопостачання та опалення, вплив існуючих субсидій та сценарії реформ для досягнення поступового відшкодування витрат за умов забезпечення належного соціального захисту, з урахуванням висновків програми технічної допомоги МВФ для Міністерства енергетики (**структурний маяк, кінець липня 2026 року**).

- Після ухвалення дорожньої карти та з метою підтримки відбудови та ремонту ми плануватимемо поступове коригування тарифів на електроенергію і одночасно забезпечимо відповідний рівень субсидій на комунальні послуги для захисту вразливих домогосподарств. Ці підвищення можуть розпочатися за потреби, з урахуванням розвитку воєнних дій.
- Щоб уможливити майбутнє коригування тарифів на газ, опалення та гарячу воду для домогосподарств, ми маємо намір підготувати зміни до Закону № 2479-IX, скасувавши мораторій на підвищення цін, відповідно до наших зобов'язань у рамках Плану України. Після скасування мораторію ми поступово підвищуватимемо ціни на газ, водночас здійснюючи відповідні коригування у субсидіях на комунальні послуги для захисту вразливих домогосподарств. Це забезпечить необхідні ресурси для підтримки достатнього рівня постачання газу та опалення.
- Ми вирішимо проблему заборгованості та простроченої заборгованості підприємств теплокомуненерго (ТКЕ) комплексно, як тільки тиск на бюджет, пов'язаний з війною, зменшиться, розробивши нову методологію розрахунку тарифів, яка забезпечуватиме відшкодування витрат. Ми дослідимо механізми та законодавчі зміни, щоб забезпечити поступове наближення місцевих тарифів на опалення та гарячу воду до рівня відшкодування витрат, а згодом — як мінімум до підтримання тарифів на цьому рівні. Ми проведемо консультації з фахівцями МВФ щодо планів погашення заборгованості шляхом прямої або опосередкованої бюджетної підтримки.

73. Ми посилюємо систему корпоративного управління в енергетичному секторі шляхом розширення повноважень наглядових рад ДП та посилення незалежності НКРЕКП.

- Щоб відновити права наглядових рад із більшістю незалежних членів, ми скасуємо недавні зміни до статутів, які передбачали голосування кваліфікованою більшістю для прийняття стратегічних рішень в ДП енергетичного сектору. Відповідно до очікуваних змін до Політики державної власності (див. ¶16867), ми переглянули статут ОГТСУ у січні 2026 року, щоб рішення щодо призначення та звільнення членів правління, включно з генеральним директором, ухвалювалися простою більшістю всього складу наглядової ради, а до кінця квітня 2026 року ми відповідно переглянемо статuti «Енергоатому» та «Укргідроенерго».

- Зміни до Закону про НКРЕКП будуть внесені до кінця квітня 2026 року та своєчасно ухвалені з урахуванням рекомендацій Секретаріату Енергетичного Співтовариства (СЕС) щодо посилення незалежності НКРЕКП, регулярної оцінки її системи управління та незалежності, а також забезпечення прозорості процедур призначення. Зокрема, закон вимагатиме, щоб конкурсна комісія складалася з шести членів з повним правом голосу, троє з яких призначатимуться за поданням міжнародних партнерів, а також підвищить прозорість ухвалення рішень. Ми завершимо й опублікуємо першу зовнішню оцінку системи корпоративного управління та незалежності НКРЕКП до кінця листопада 2026 року.

Ж. Моніторинг програми

74. Моніторинг виконання Програми здійснюється шляхом щоквартальних переглядів за допомогою кількісних критеріїв ефективності, індикативних цілей та структурних маяків. Ми зобов'язуємося надавати експертам МВФ усі дані, необхідні для належного моніторингу програми, включаючи, як детально зазначено в Технічному меморандумі про взаєморозуміння (ТМВ), що додається. Повний графік переглядів наведено в супровідному Експертному звіті, а кількісні критерії детально описані в Таблиці 1. Програма також буде контролюватися за допомогою постійно діючого критерію виконання щодо відсутності накопичення заборгованості за зовнішніми виплатами та стандартних постійно діючих критеріїв виконання. Попередні заходи та структурні маяки (СМ), визначені в цьому МЕФП, узагальнені в Таблиці 2. Очікується, що перший та другий перегляди відбудуться відповідно 1 червня 2026 року або пізніше та 1 вересня 2026 року або пізніше на основі кількісних критеріїв ефективності відповідно на кінець березня 2026 року та кінець червня 2026 року та відповідних СМ.

Таблиця 1. Україна: Кількісні критерії ефективності та індикативні цілі
(на кінець періоду; у мільйонах українських гривень, якщо не вказано інше)

	Березень 2026		Червень 2026		Вересень 2026	Грудень 2026	Березень 2027
	EBS/25/64	ККЕ	EBS/25/64	ККЕ	ІЦ	ІЦ	ІЦ
I. Кількісні критерії ефективності 1/ 2/							
Нижня межа касового первинного сальдо сектору загальнодержавного управління, непов'язаного з обороною, без урахування грантів на підтримку бюджету (- означає дефіцит) 2/ 3/	153,6	310,0	460,5	687,4	943,2	1 076,3	348,1
Нижня межа податкових надходжень (без урахування єдиного соціального внеску)	599,0	580,0	1 292,8	1 280,0	2 057,0	3 000,0	651,3
Верхня межа обсягу гарантованого державою боргу 3/	68,0	65,0	68,0	65,0	65,0	65,0	73,0
Нижня межа чистих міжнародних резервів (млрд дол. США) 3/	34,3	44,2	34,3	51,3	51,9	49,2	51,6
II. Індикативні цілі 1/ 2/							
Нижня межа загального касового сальдо сектору загальнодержавного управління без урахування грантів на підтримку бюджету (- означає дефіцит) 3/	-340,0	-402,9	-590,0	-801,2	-1 287,1	-1 927,4	-452,5
Верхня межа обсягів заборгованості сектору загальнодержавного управління	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Нижня межа соціальних витрат	160,0	160,7	327,0	330,3	504,2	684,0	180,5
Верхня межа обсягів запозичень сектору загальнодержавного управління у НБУ 4/ 5/	-2,5	-2,5	-6,3	-6,3	0,0	0,0	0,0
III. Постійно діючий критерій виконання 1/ 2/							
Верхня межа ненакопичення сектором загальнодержавного управління нової заборгованості з виплати зовнішнього боргу	0	0	0	0	0	0	0
IV. Статті Меморандуму							
Зовнішнє проєктне фінансування (млрд дол. США)	0,3	0,4	0,3	0,9	1,5	2,8	0,4
Зовнішнє фінансування бюджету (млрд дол. США) 6/	5,2	12,7	9,8	28,0	37,0	46,9	9,9

Гранти для підтримки бюджету (млрд дол. США)	0,2	0,9	0,3	1,1	1,5	1,9	0,1
Кредити для підтримки бюджету (млрд дол. США) 6/	5,0	11,8	9,5	26,9	35,4	45,1	9,8
Відсоткові платежі	93,6	96,5	250,5	243,2	358,7	518,2	95,0
Перерахування Урядові прибутку НБУ	0	146,0	151,3	146,0	146,0	146,0	63,0
Державні облігації для цілей докапіталізації банків та фінансування ФГВФО	0	0	0	0	0	0	0
Касове сальдо загальнодержавного сектора без грантів бюджетної підтримки, казначейські звіти за поточним обмінним курсом (- означає дефіцит, у млрд грн)	-340,0	-402,9	-590,2	-801,2	-1 287,1	-1 927,4	-452,5

Джерела: Органи державної влади України; оцінки та прогнози фахівців МВФ.

1/ Визначення і коригувальники вказано в Технічному меморандумі про взаєморозуміння (ТМВ).

2/ Цілі та прогнози на 2026 та 2027 роки вказані наростаючим підсумком з 1 січня 2026 і 2027 року відповідно.

3/ Розраховано з використанням програмних облікових обмінних курсів, визначених у ТМВ.

4/ З кінця минулого кварталу.

5/ На березень 2026 року і далі розраховано з використанням прогнозованих погашень ОВДП станом на 21 листопада 2025 року.

6/ Не включає потенційні виплати МВФ в рамках EFF.

Таблиця 2. Україна: Попередні заходи та структурні маяки

№	Структурний маяк або попередній захід	Сектор	Термін виконання	Статус виконання
A	Ухвалення на 2026 рік бюджету, що узгоджується з програмою	Фіскальний	Попередній захід	Виконано
B	Ухвалення наказу про створення однакових умов для платників ПДВ у тендерах на державні закупівлі (МЕФП ¶122)	Фіскальний	Попередній захід	Виконано
C	Подання до Верховної Ради законопроектів для внесення змін до визначення поняття «зайнятість» у Трудовому кодексі відповідно до провідної міжнародної практики (МЕФП ¶123)	Фіскальний	Попередній захід	Виконано
1	Будь-які несистемні банки, що переходять у державну власність, не будуть капіталізовані за рахунок бюджетних коштів, а будуть передані ФГВФО для врегулювання у разі порушення ними пруденційних вимог (МЕФП ¶151)	Фінансовий	Постійно діючий	
2	Впровадження рекомендацій, наведених у МЕФП ¶151 щодо вдосконалення процесу призначення членів наглядових рад державних банків (МЕФП ¶151)	Фіскальний, урядування	Кінець лютого 2026 року	
3	Ухвалення пакету податкових заходів на 2026-27, як зазначено у МЕФП ¶121.	Фіскальний	Кінець березня 2026 року	
4	Призначення нового постійного керівника митниці(МЕФП ¶130)	Фіскальний, урядування	Кінець березня 2026 року	
5	Подання до парламенту змін до Податкового кодексу, передбачених ¶125 МЕФП, в тому числі з метою узгодження правил трансфертного ціноутворення зі стандартами ОЕСР та імплементації статті 4 Директиви ЄС щодо протидії ухиленню від сплати податків (EU ATAD) (МЕФП ¶125)	Фіскальний, урядування	Кінець червня 2026 року	
6	Затвердження оновленої стратегії державних банків, яка враховує цілі приватизації та можливості поширення	Фінансовий, урядування	Кінець червня 2026 року	

Таблиця 2. Україна: Попередні заходи та структурні маяки

№	Структурний маяк або попередній захід	Сектор	Термін виконання	Статус виконання
	захисних механізмів, передбачених статтею 7 Закону про банки та банківську діяльність, на всі системні банки з переважною часткою державної власності (МЕФП 151)			
7	Впровадження, шляхом введення в дію, системи нагляду за ризиком критично важливих третіх сторін (МЕФП 150)	Фінансовий	Кінець червня 2026 року	
8	Видання НАЗК нових нормативних актів, що встановлюють систему перевірки декларування доходів і майна на основі ризиків, надаючи пріоритет високопосадовцям у визначених сферах підвищеного ризику (МЕФП 162)	Урядування	Кінець червня 2026 року	
9	Публікація технічного аналізу, в якому кількісно оцінюються витрати на поточну квазіфіскальну діяльність у сфері електроенергетики, газопостачання та опалення, вплив існуючих субсидій та фінансово стійкої сценарії реформ для досягнення поступового відшкодування витрат за умов забезпечення належного захисту вразливих категорій споживачів, з урахуванням висновків програми технічної допомоги МВФ для Міністерства енергетики (МЕФП 172)	Енергетика	Кінець липня 2026 року	
10	Створення дизайну централізованого сховища даних для податкової та митної адміністрації (МЕФП 128)	Фіскальний, урядування	Кінець грудня 2026 року	
11	Зміцнення структур і процесів прийняття рішень НКЦПФР шляхом внесення змін до закону про НКЦПФР з метою приведення системи її корпоративного управління у відповідність до Конституції та впровадження дворівневої структури управління, що включає наглядову раду з чітко визначеними функціями та повноваженнями (МЕФП 153).	Фінансовий, урядування	Кінець грудня 2026 року	

Таблиця 2. Україна: Попередні заходи та структурні маяки

№	Структурний маяк або попередній захід	Сектор	Термін виконання	Статус виконання
12	Призначення всіх членів правління Рахункової палати з числа перевірених кандидатів відповідно до змін, внесених у 2024 році (МЕФП 135).	Фіскальний, урядування	Кінець грудня 2026 року	